

FÜREDI HISTÓRIA

HELYTÖRTÉNETI FOLYÓIRAT

X. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

25.

2010.

„Annavigalmi emlékül”

Felelős szerkesztő:
BAÁN BEÁTA

Szerkesztőbizottság:
dr. ÁCS ANNA, NÉMETH ÁKOSNÉ,
dr. RÁCZ JÁNOS, Z. KARKOVÁNY JUDIT

Kiadja
a Balatonfüredi Helytörténeti Egyesület

Felelős kiadó:
SZENFNERNÉ VARGA ANIKÓ
elnök

A folyóirat
Balatonfüred Város Önkormányzata
és az Oktatási és Kulturális Minisztérium
támogatásával jelent meg.

Szöveggondozás:
TÓTH-BENCZE TAMÁS

Nyomdai előkészítés:
IGLÓI JÁNOS

Ára: 300 Ft

A folyóiratot az egyesületi tagok
tagilletményként kapják.

A pecsétnyomat rekonstrukciója
PÁLFFY KÁROLY
grafikusművész munkája.

FÜREDI HISTÓRIA
helytörténeti folyóirat
megjelenik évenként négyszer.

Szerkesztőség:
8230 Balatonfüred, Arany János u. 12.
E-mail cím: furedihistoria@gmail.com

Nyomás:
I+G Nyomda
Balatonfüred

ISSN 1587-9399

TARTALOM

„Annavigalmi emlékül”

ANNA-BÁLI TUDÓSÍTÁSOK
ÉS VISSZAEMLEKEZÉSEK A
19–20. SZÁZADBÓL

A

BALATON,

BALATON-FÜRED,

BALATONFÜREDI HÍRLAP,

BALATON-FÜREDI NAPLÓ,

BALATONI HÍRLAP,

BALATONVIDÉK,

MAGYAR TENGER,

TAPOLCZA ÉS VIDÉKE,

VESZPRÉM,

VESZPRÉMI FÜGGETLEN HÍRLAP,

VESZPRÉMI HÍRLAP,

ZALAI KÖZLÖNY

ZALA-SOMOGYI KÖZLÖNY

LAPJAIRÓL

Köszönjük a szerzőnek, hogy lemondott a tiszteletdíjáról.

E számunk szerzője:

válogatta és szerkesztette:

Némethné Ráczi Lídia,
ny. könyvtáros, Balatonfüred

KEDVES OLVASÓ!

A helyi hagyomány szerint első ízben 1825-ben tartották meg a messze földön híressé vált balatonfüredi Anna-bált. Az eltelt évtizedek alatt számos újsághír, úti beszámoló, fürdőlevél tudósított a július 26-i Anna napon, vagy a legközelebbi szombaton megrendezett eseményről. Napjainkban a helyszíni tv-közvetítés jóvoltából a nagy nap történéseit már a tengeren túl is láthatják az érdeklődők.

A bált először rendező Szentgyörgyi Horváth családdal, a hagyomány kialakulásával és továbbélésével, újabb kori történetével több publikáció is foglalkozott már. A település múltját kutató Füredi História e száma is az egykori Anna-bálokat idézi, de nem történeti visszatekintést, tanulmányt közöl, és nem is az országos lapok hasábjain megjelenő híradásokat veszi sorra.

Kiadványunkban korabeli tudósításokat olvashatnak a 19. század közepétől a 20. század elejéig megtartott Anna-bálokról. Az akkor Zala megyéhez tartozó település helyi (*Balaton-Füredi Napló, Balaton-Füred, Balatonfüredi Hírlap*), megyei (*Tapolcza és Vidéke, Zalai Közlöny, Zala-Somogyi Közlöny*), valamint a szomszédos Veszprém megye lapjaiból (*Balaton Hírlap, Veszprém, Veszprémi Független Hírlap, Veszprémi Hírlap*) válogattunk. A Balaton környékével foglalkozó egyéb lapokból, így a 1893–94-ben megjelenő siófoki *Balaton*, a Pesten szerkesztett *Balatonvidék* és a Balatoni Szövetség Füreden kiadott *Magyar Tenger* című lapjából is közlünk híreket.

A bemutatott időszak több mint 50 évet tekint át, 1861-től 1913-ig terjed. A hosszabb-rövidebb hírek, beszámolók 44 bálról tudósítanak. A hiányzó évek eseményeiről (1868, 1869, 1870–1872, 1874, 1896, 1911, 1912) vagy nem állt rendelkezésünkre helyi forrás, vagy a tanulmányozott lapok nem adtak hírt róla.

A helytörténeti kutatás számára ezek a helyi és vidéki tudósítások sok esetben részletesebb adatokkal szolgálnak, mint az országos lapok Anna-báli hírei.

Az első beszámolókat a Balaton part első nyári lapjában, az 1861–1863 között kiadott Balaton-Füredi Naplóban olvashatjuk. Összeállításunk címéül az e lapban 1862 nyarán megjelent „Anna vigalmi hölgykoszorúnak” íródott vers címét választottuk. Ebben az évben kapott elsőként az Erdély-

ből érkezett Kozma Irma, az „Annavigalom” szépe, aranyalmát.

A tudósítások segítségével nyomon követhető, hogyan változott 50 év alatt a bál helyszíne, hangulata, résztvevőinek összetétele, a tánc és a báli ruházat. A sok ismeretlen résztvevő mellett számos neves és ismert személy nevét fedezheti fel a figyelmes olvasó. Mulatott az Anna-bálon a két Vörösmarty testvér, Endrődy Sándor, Vas Gereben, Jókai Mór és második felesége Nagy Bella, Blaha Lujza, Szekrényessy Kálmán, dr. Kétly Károly, Csemegi Károly, a Cziráky, Fiáth, Esterházy, Dőry családok tagjai.

A korabeli írások után két visszaemlékezés is olvasható: az egyikben felelevenedik egy gyermekkorban hallott régi Anna-báli történet, a másik írás egy bál megszervezésének nehézségeibe enged bepillantást.

A szövegek eredeti írásmódján nem változtattunk, csak a nyilvánvaló nyomdai hibákat javítottuk. Az idegen kifejezések magyarázata a jegyzetben megtalálható.

Kellemes olvasgatást, időtöltést kívánunk a város régmúltjára kíváncsi füredieknek és az idelátogató vendégeknek egyaránt.

1861

„Julius 28-án volt az ugynevezett elhírhedt füredi Annabál. Több év óta a díszes vendégkoszoru e bálig tart, ezután már elhagyják Füredet. A vendégfogadó¹ igen díszes és nagy terében szokott tartatni a táncvizigalom, mellette van szinte egy nagyszerű terem, melyben ebédelni szoktak. 10 óratájban már összegyűltek, s szép számmal lejtették a vegyes tánczokat. Képviseleve volt a magasb aristocratia, a szabadabb elvű magas kör, a középosztály szintén. Hölgyeink nem annyira pazar fénynyel mint sajátságos és választékos egyszerűséggel ékíték a mulatságot. Hej, én nem tudom hogy van, de nekem sehogyan sem volt ínyemre, azt a cotillont² két egész órahosszan járták, aztán az a sok polka, czepperl³, s Isten tudja mi még, magyar ruhásokhoz csárdás illik csak gyönyörűn, más oly kirívó s majdnem nevetséges.

Bál királynét szeretnék nevezni, de sokan voltak, s nekem mindnyájan úgy tetszett mind mindannyi bálkirályné. Gróf Somsich Riza kisasszony lett volna bizonyosan a bálkirályné, ha pár nappal előbb tőlünk el nem távozik. Általánosán Huszár Etelka k. a. a szende, bájos és kelleműs honleányt emelték ki.

Férfiaink szépen viselték magukat, köztük volt egy dániai és francia mágnás, egyszer láttam egy

kis darabig csárdást tánczoltak, a mi nem vált szégyenükre. Zenészeink ügyesen és szabatosan játszottak és közben nem hosszú szünetet tartottak, mint némelyek szokták. A szolgálát gyors volt, de az ár borsos. Csupán a bemeneti díj 2 ft 50 kr, [...]

Még mi a melegség miatt izzadtunk s szemünket legeltettük a röpke tündéreken, a bájos tánczosnőkön, addig az inasok és szolgálók a folyosón és lépcsőzeten élvezték a szép virágok illatát – ezt azért említjük meg, hogy kár annyi és oly szép cserpes virágokat szeltében hosszába kirakni, és a világításban [...] kint – fukaroskodni, majd volt szerencsém a sötétben elesetni, még pedig estve, mert éjjel után már nem csodálnám. A báladó tulajdonos Mayer úr dicséretet érdemel a rendezésért, s megérdemelt volna még annyi közönséget, mint mennyi volt. Fürednek e bálja felülmulhatatlan szép szokott lenni, de az idén gátolta az is, hogy véghetetlen zimankós égi háboru dühöngött kint, s a Balaton keble fel-fel háborodott s haragosan tekintett szerelmes párjára Füredre, hogy ő még akkor is mulat, midőn a természet róka tánczot járát vele. A táncvizigalomnak reggel 5 órakor vége lőn s a Rákóczi indulóval szép csendesesen szállásunkra siettünk.” (Balaton-Füredi Napló. 1861. aug. 2. 10. sz. 78. p.)

A vendégfogadó emeleti termében tartották 1848–1879 között az Anna-bálokat

1862

„B. Füred, julius közepe. Már zajlani kezdett a sétatér; a zene mellett boldog órákat töltöttünk pár igéző hölgy társaságában; a vendégek száma már megközelíté a három százat, – midőn megjöttek az esős napok, a zalai hegylánczot egész rakonczátlanságban ordító, hűvös északi szél, a még hűvösebb reggel- és estvékkel, s vége lett a zajnak; legfeljebb néhány téliöltönybe burkolt lovas, vagy elaggott, az üdítő lég után vágyó öreg szerelemhuszárt láthatál a hársfasorok alatt.

A szép szemek eltűntek; ekkor gondolkodtam csak komolyan, hogy mi lenne nap nélkül a föld? Az meg szerencse, hogy az idő még kevés emberre ijesztett úgy rá, hogy az „élvek helyétől” búcsút vett volna. Bajos az barátom, mértföldről ide jönni, s pár durczos napért megint felszedni a sátor fát, s odább állni; sőt voltak oly tüzesvérű fürdés-lázban szenvedők, kik a zöld hullámos Balatonban még e hűvös órákban is hánytak bukfenczet. Nem irigyeltük; elég volt nekünk Mayer kávéháza, hol egy asztal mellé odacsalt az okártét^A játszó örömtől sugárzó, vagy elcsüggedt arca: s néztük, hogy egy tizforintosnak mi rövid élete van egy-egy kézben? Sakk, kártya, tekézés, – mind megannyi unalom űző labdacso; de veszik is be elegen ily komor órákban.

Ah! Ime kivillant a napsugár; Kisfaludy szobra előtt egész csoportok nézik a megiffudó Balatont. Arács és Füred felől robognak a fogatok; emezek itt várják a „Kisfaludy gőzöst”, kiket hoz a főváros vagy Kanizsa felől? – Mennyien várnak, remélnek itt, s a sok remény fokozódik egész Anna napig, midőn a magasból száll alá, mint délpontjáról a nap.

A vendégek számát megkettőztette a néhány meleg nap; a szobák majd mind lefoglalvák, csak állandóság kell az időtől, hogy zsúfolva legyen e kis paradicsom; s az aréna⁵, kocsizás a zöldben, csolnakverseny, éji zenék, halászvacsorák. Annanapi kéjutazás, lövölde, – még több élvezet nyújtsanak.

Écsy⁶ – ez a higany-ember (így hívják örökös mozgékonyaságáról) annyi erélyt, gondot fejt ki a szépítés, vendégek kényelmére, hogy méltán bizalmat szavazhatunk neki. Pestről több nevezetességet várunk.

Most már megy a fürdés javában, – jöjj ide, ha beteg vagy, meggyógyulsz; ha egészséges, élvezd a napok örömet. – A Balaton jó meleg; ha csak az idő megint rá nem ijeszt. Most éppen d. e. 11 óra; az irodát ostromolják a hideg-fürdő jegyekért; arra a gondolatra jössz, hogy Belgrádon vagy, csakhogy

itt – melegben fürdenek. Tárcazd el ne hagyd, mert itt az a lélekzet.

Écsy László fürdőigazgató

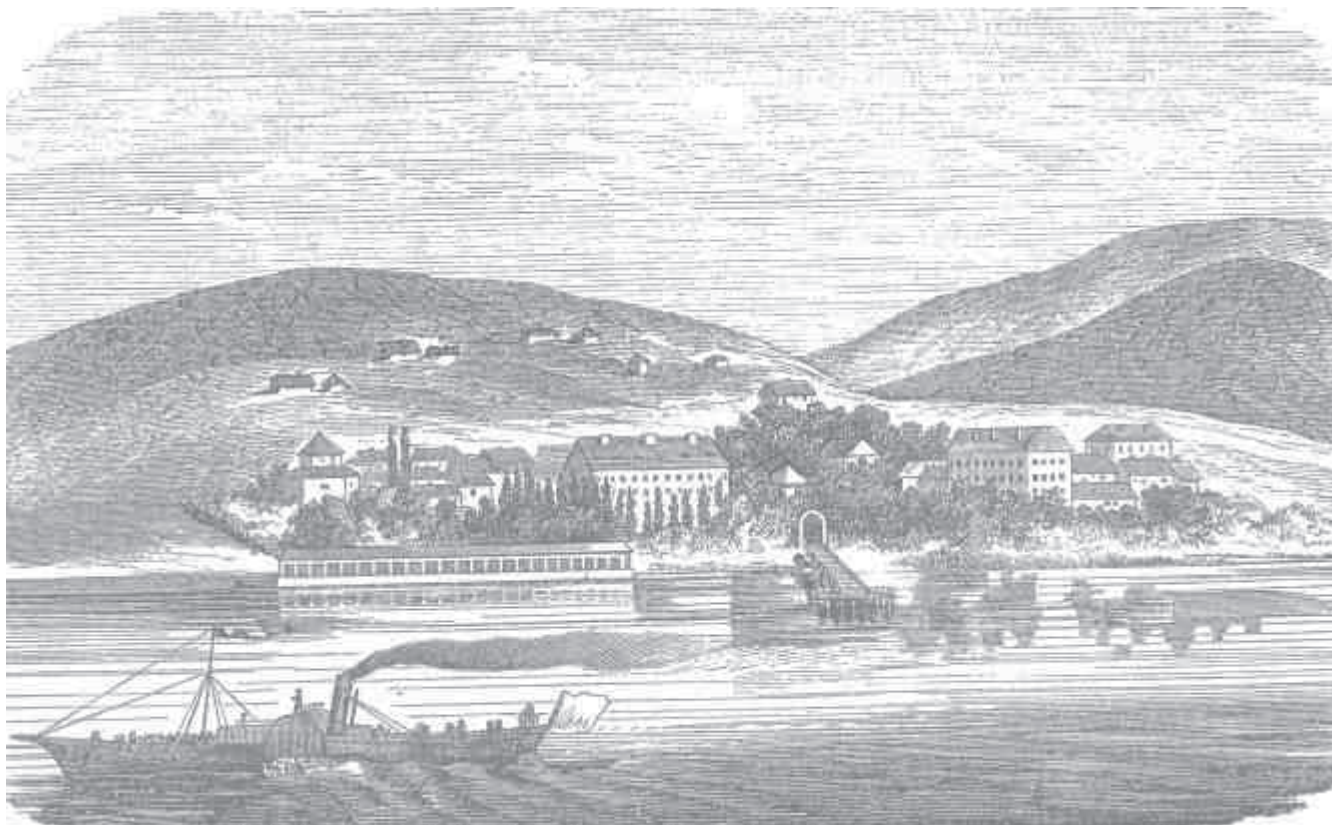
Mint hirlik már előre, az Annavigalom néhány napra halasztva lesz, legalább a szép hölgyektől nem leszünk oly hamar megfosztva; mert a vigalom után itt rendesen jeruzsálemi pusztulás van, s kezdődik a második vagyis komolyabb saison.” (Zala-Somogyi Közlöny. 1862. júl. 20. 3. sz. 20. p.)

„Julius 26-án Anna bál Tombolával a füredi vilában, – arácsi fordítás szerint ismeretlen nyelven: – Anna vigalom sorsjátékkal a füredi kéjlakban, – füredi fordítás szerint magyar nyelven vagyis magyarán kimondva: Annavigalom sorsjátékkal az arácsi kéjlakban⁷, – ezen magyarosítás legjobb és miért? – azért, mert az annyira füredinek kürtöltett kéjlak nem B.-Füreden, vagy a füredi savanyu vizen, vagy csak a füredi határban is bárhol fekszik, hanem nem csak az arácsi határban, de az arácsi falu végén füredeskedik, – úgy látszik, hogy ezen arácsi kéjlak utóbb ha át nem varázsolatik, de átharácsoltatik Arácsról Füredre. [...] Anna-

Vigalom volt a napos napján, július 26-án, – belépti díj semmi – mily figyelem és nagylelkűség a várt közönség irányában! – közönség számos és szép, – az esteli számos, – de nem számzott – s általában elfoglalt asztaloknál, a számtalan gyertya rezgő fényénél, pokróczokon hengerbóczázó, bukfenczező apró csiprő művészek s egy deli, kecssteljesen öltözködött agg grátia mutatványának kíséretében költetett el. Némelyek azt az észrevételt tevék, hogy a belépti díjak az ételek igen fölemelt árához rovatok volna föl, pedig dehogy, másutt Annabál nélkül is drágábbak az étkek – itt, némelyeknek csak 45, másoknak 60 krajczárba számított egy ugyanazon fajta adag sült, – holott egy bizonyos Mihály bácsi 75 krajczáron alól ugyan azon fajta adag sültet nem adhatja [...] Hogy a bor nagyon savanyu volt? [...] kérem szeretettel, hisz a füredi villában vagyunk, Füreden pedig savanyu még a víz is, hát mikép lehetne édes a bor? [...] itt föltételeztetik, hogy a bort senki tisztán nem issza, hanem savanyu vízzel keveri, – a füredi villa a füredi savanyu vízhez [...] egy kissé távolalabb esik, tehát nem lehet ám itt ugy előzőnleni az asztalokat savanyu vízzel, mint ott benn a kut közelében, és azért kell itt valamivel savanyubb bort tartani, hogy ha tán édes vízzel elegyítettik is, ugy tessék, mintha a leg-erősebb savanyu vízzel párosítatott volna. [...] Estelyi alatt igen csinos csendességben, majdnem

észrevétlenül, játszattott le a nagyszerű Tombola, melyhez a kedves zene járult, – különösen kiüntette magát a nyári étterem melletti három szögű saroknak sűrű homályából is a veszprémi zenekar, mely életre valóságát csak az által is szépen és igen gyakorlatilag nyilvánítá, miszerént – jól tudván azt, hogy minden mulandó, tehát az Anna bál is előbb mulhatnék, mint kezdetnék – a pénzszedéshez majd nem előbb mint játszott, elszántan hozzá fogott.

Báró Bánffy Pál úr, ki csupa kegyeletből szerencsételni kívánta ezen Annabált is, még elég jókor és elég korán visszavonult Bizay Mihálylyal⁸ együtt Füredre, pedig alig hogy távoztak, megnyitott a bál, nyitányul csárdást hangoztatott a zenekar, mely most a sarok barna föllegéből kibontakozva fényes helyet foglalt a három igen gazdag csillár által pazarul kivilágított nyári teremben, – szép volt itt minden és fényes, derült kedvvel volt kiki, csak a hold busongott, azért, hogy Anna napja éppen holdfogyatkozásra esvén, az ő gömbölyded arcza teljes mosolyának ezüstsínű, szende fényű, édesdeden rezgő, bájos áradatban szétömlendező fehér selyem szálu sugaraival ő is e fényes estélyt még fényesebbé nem tehette, fájt ez neki épp ugy, mint némely jelenvoltaknak fájt az hogy jelenvoltak, behunyá fogyatkozásában szemeit s mit sem látott a boldog [...].

A „Kisfaludy” gőzhajó 1846-tól szállította a vendégeket Füredre

Mayer Ferencz a vendéglős, ki az Anna bált adá, egy igen jó és finom ember, ki szinte megtette teendőit, habár érdeme szerint nem örvendhetett is a pártolásnak, – tán ott is rejlik ennek egyik oka, hogy szolgálati személyzete áll olyan egyénekből, kikkel önmagának is naponként bajai vannak s kik az ő érdekeit nem csak hogy magukévá nem teszik, és hanyagolják, de alá is ássák, – nagyon rosszul hangzik ám az, midőn a számoló szolgáló így vigasztalja a túlfizettetett vendéget: „mindegy uram, ugyis benn bukik a gazdám” és miért bukik? „nagyon tulcsigázott a haszonbér” – Ez nagy baj és tévesztett számítás, – nem volna-e célszerűbb, ha első években a helyett, hogy az egész vállalatot kamattá bővíljük, azt előbb olcsóság, édesgetés, bizalom és keresettség által biztos tőkévé emelnénk, mely a bő kamatot utóbb önkényt is meghozandáná. Ezen célszerűbb számításnak a csekély vagy első évben tán semmi haszonbér vethetné meg alapját.” (Balaton-Füredi Napló. 1862. júl. 31. 8. sz. 62-63. p.)

„Julius 26-án. A villabeli vigalmat eléggé élvezve, besétálánk Füredre s meglátogatánk a Nagyvendéglőbeli vigalomkát is. Szinte üdültünk s újjá születtek gyönyöreink, midőn az oly csinos teremnek magyar zamatu társaskörébe léphetünk, – különösen kitűntek szép magyar öltözeteikkel Kozma Irma, Okolicsányi Ida, Vicser kisasszony, ugy Gál Dienesnő született báró Pongrácz asszonyság is. A férfi kar kivétel nélkül magyarban diszeske-

dett. – Jó kedv és fesztelen társalgás emelék e kis vigalmat, mely igen megfelelő előjátéka volt a más napon reá következő Anna vigalomnak.

Anna vigalom. Szokott kiejtéssel: Anna-Bál. – B.-Füreden Anna napja igen jelentékeny sőt legjelentékenyebb nap, olyan, mint bucsujáró helyeken a főbucsu napja, a fürdőidénynek kellő közepe, melyre távolabb és közelebb helyekről a magasabb, közép és alsóbb osztályból is seregesen jönnek a vendégek Füredre.

A savanyu forrás soha nem nyughatik, vásár-és ünnepnapokon hozzá sem férhetni a nép miatt, de Anna napján nem csak magát a forrást, hanem még a tetejének épületét is oly mozdíthatatlan néptömegbástya tartja hozzáférhetlen őrizet alatt ötös hatos rétegekben is, hogy csak kerülni jobb azt ilyenkor, a kinek a savanyu vízre szüksége van, okosan teszi, ha az napon jókor reggel, vagy előtte való napon már előre ellátja magát a gyógycseppekkel.

Anna napja körül a szállások nem csak elfoglalják, de tömve az uri vendégek által. Roppant előkészületek mutatkoznak az öltözékek legváltozatosabb s fényesebb nemeiben, a tánczos és tánczosnők eligérkezéseiben, a legválogatottabb zene, étek és italok megszerzéseiben, szóval minden fény és kényelem nagyszerű előteremtésében. Minél inkább közeleg a vigalom kezdetének várva várt boldog órája, annyival hosszabb a még közben eső unatató és kinzó időcskének minden egyes és majd nem egész órává váló percze.

A savanyúvíz forrás kútja

Gazdag zöld lombokkal öltöztetve diszkesedik a lépcsőzet alsó nyílásának boltozatja, – minden lépcső más és más, nemesnél nemesebb élő virágok bájos színjátékával mosolyog és tiszteleg az érkezőnek [...] Fényes volt a nagyterem, minőnek tán még nem láttuk, – minden részén a legünnepélyesebb fölszereltetés és diszítés, – a nagyszerű világítás majd nem a nap sugaraival vetélykedett – a virágok ambróziai illatárja üditőleg hatott, – az elfoglalt nyughelyek a szépnemnek legbájosabb csillogait tüntették, míg egyszerre zörejes hangot adván a szegedi jeles zenekarnak harsogó hangszerei, nyitányul a dörgő Rákóczi indulóval kezdték meg a vigalom zenéjét, mely a szünóráig tartott tánczrend szerint két lassú magyart, két lassú csárdást, három francia négyest és egy mazur polkát játszott le.

Szünórában a B.-Füredi Szinkör épületének befejezhetőre működő segélyezőbizottság tartotta meg az ezen alkalomra kitűzetett sorsjátéki nyerő számok kihuzását. Előadattak százas kötegekben, a tánczteremben díszesen terített asztalra az ezerre

menő sorsjegyszámok, melyeket Tettes Bogdán Lajos helybeli szolgabíró úr tiszti és hivatalos ellenőrködéssel olvasott nyilvános megszemléltetés elé, – a megolvasott számokat Báró Bánfy Pál Bizottmányi Elnök, Gromann Ede alelnök, Krisztián Pius bizottmányi tag, Écsy László színházi főigazgató és bizottmányi pénztárnok, Fertig Nándor bizottmányi írnok és Viszhang barátunk göngyörgedték össze és rakták a szerencse titkos edényébe.

Kozma Irma kisasszony kéretett meg a számok kihuzására, ki is azt szívesen elfogadván, minden sorsjegynek jelen volt tulajdonosa epedve függeszté szemeit a kegyes delnőre, majdnem fennhangon kéré a szenteség és részvét jelképét nyílt szemeknek éles sugaraival arra, hogy bár csak az ő jegyének számát szerencsétlenék kedves kis ujjainak jótékony találkozásai. Nem annyira a nyeremény érdeke és értéke, mint a vigkedélyű társaságnak egymás elleni csupa csintalanságból küzdő szeszélye csigázá mindannyiban föl a nyeres vágyát, mert hiszen többen vissza is ajándékozták nyereményüket a szinkörnek.

A még fedetlen nézőterű nyári színház 1862-ben

Tisztán az elárusított sorsjegyekből 300 forintot kapott a szinköri pénztár, – megmaradt vagy százötven sorsjegy, – ezekkel az első főnyereményt és még tíz mellék nyereményt tett a szinkör pénztára, mely és a visszaajándékozott nyereményekre egy Tombola játékot rendezend, mint hirlík, a szinköri bizottmány, – hisszük, hogy ezen sorsjáték ismét egy szép kis öszletet juttat a pénztárba.

Csak rajta ti jó és buzgó hazafiak! – a tevékenység, erélyesség a közügyek szent céljára bár fárasztó is, de lelkeiteket magasztaltsága azt eléggé villanyozza s buzditja, a hálás jelen és utókor pedig tiszta kebléből fogja – neveiteket megörökítve – megköszönni és meghálálni.

Szűn óra után három lassú csárdást, egy füzér tánczot és egy francia négyest tánczolt még a kedélydus társaság, melynek tagjai közül mindenek előtt kell megemlítenünk gróf Zichy Manó urat, ki úgy szóllván az örök ifjuságnak, a folytonos jó és vígkedélynek, a fesztelen társalgásnak valóságos mintatüköre lévén, középkorának daczára is, mit sem engedve az ifjuságnak, a vigalmat minden kivétel nélkül nemcsak végig lejtette, de hatásdús példájával, és annyira kedves föltűnésével mindenkit még inkább buzditott és lelkesített is. [...]

A hölgy koszorunak fő diszei, a következő urnők: Gróf Somsich Józsefnő Somogyból, özvegy Augusz Károlyné Bánhalmáról Veszprém megyéből, Szilassy Józsefnő Losoncrról, Huszár Anna asszonyság Baráthiról Hontból, Okolicsányi Györgyné Tiszafüredről, Vieserné született Jeszenszky Asszonyság Pécsről, Zimányi Alajosné Gyöngyösről, Bogdán Lajosnő B.-Füredről, Gaál Dienesnő és Tassy Gyuláné Somogyból, Szépné született Mátray Laura, – kiváló virágai pedig a következő urhölgyek s kisasszonyok voltak: Gróf Somsich Riza (egész rózsaszínben), Szilassy Paulina (egész fehérben), Okolicsányi Ida (fehérben kék mellény ezüst csillagokkal), Beke Aranka (világos zöldben ezüst csillagokkal), Viezer Anna (fehérben, rózsaszín mellény ezüst zsinórzattal).

Az est és vigalom királynéja iránt szerkesztőségünknek nyilatkozni nem lehet, mert az idén úgy alakult a férfiúi társaság, hogy most és minden jövő alkalommal egy elnököt választ, kinek két szavazatjoga lesz s az Annavigalom királynéjának megválasztása felett titkos szavazattal s a szavazatok többségével határozand a társaság, az eképpen) megválasztott Estkirálynéjának, megtiszteltetés és a nyilvános elismerés jeléül, emlékeül – a mythologia Eris almájaként, mely a legszebbnek adatott – egy aranyalma fog, ha már távozott volna

a megválasztott, két tagból álló küldöttség által utánaküldetni s az egész társaság által aláíratott Emlékirat hozzá csatolásával ünnepélyes nyilatkozat mellett kézbesíteni, – ha pedig a megválasztott Estkirályné még szerencsétlené e szertartás kivehetése alkalmával a fürdői közönséget jelenlétével, úgy mind ezek természetesen helyben foganatosíthatnak.

A férfiúi társaságnak kitűnőbb tagjai, mint már említünk gróf Zichy Manó, gróf Somsich Imre, Inkey Ádám, Gromann Ede, b. Bánffy Pál, Tallián Lajos, Tallián Géza Ádándról, Boronkay Károly Kutasról, Szilassy Béla, Zimányi Alajos, Tóth Kálmán Veszprémből, Écsy László, Bogdán Lajos, Huray István urak. A férfiak átalában mind, a hölgyek is, egy kivétellel, mind nemzeti és igen diszes, fényes öltözetekben jelentek meg, – nevezetesen Okolicsányi Ida kisasszonyt, az ő Tiszahát Árpád-vérű leányát, és csillagát egyébre, mint magyar tánczra, semmikép nem lehetett reábirni. Folyt a táncz és vigalom szakadatlan jó kedélyben, egész kivilágos kivirradtig, elmondhatjuk bizvást, hogy ha volt is az ez idei Anna vigalomhoz hasonló, de olyan, mely ezt felyül mulhatta volna, nem lehetett soha.” (Balaton-Füredi Napló. 1862. aug. 3. 9. sz. 69-73. p.)

„Augustus 11-én vett bucsut fürdönktől Kozma Irma kisasszony, ki az Annavigalom aranyalmáját, mint öt szótöbbséggel megválasztott estkirálynéja, magával viszi Erdélyhonba. Az aranyalma átadásakor, a tizenkét tagból állott küldöttség a következő s a választók által aláíratott emlékiratot nyújtotta át Kozma Irma urhölgynek:

**Királyhágón tul a bérczes hegyek
Ormának ős hazája szült téged,
Zsengébb korodban is mily szép lélek –
Magyar sziv lakja kebled és érzet.**

Az ős magyar kelmék fedék kebled.

**Igéző voltál bájos honleány! –
Ragyogtál mint az estkirálynéja, –
Megillet e csekély kis adomány –
A téd(!) legyen Erisnek almája.”**

A B-Füredi vendégkoszoru nevében:

Ábrányi Aurél m. k.

Bánffy Pál báró m. k.

Ballaghi Mór m. k.

Bay Sándor m. k.

Berta Sándor idősb m. k.

Berta Sándor ifj. m. k.

Besze János m. k.

Csapó Vilmos ifjabb m. k.
 Dőry Hugó m. k.
 Dőry Bódog m. k.
 Dugovich Pál m. k.
 Folly János m. k.
 Giarmádi János m. k. dömölki
 Grabovszky Ignác m. k.
 Gromann Ede m. k.
 Hajós József m. k.
 Halász Vincze m. k. Pest
 Horhy Antal m. k.
 Hunyady Vilmos gróf m. k.
 Jankovics József m. k.
 Inkey Ádám m. k.
 Kun Aladár m. k.
 Kupricz Sándor m. k.
 Madass Károly m. k.
 Miskey Emér m. k.
 Molnár Károly m. k.
 Papp Gábor m. k.
 Rudics Károl m. k.
 Rudics Sándor m. k.
 Sárnpek János m. k.
 Sebestyén Sámuel m. k.
 Simoncsics János m. k.
 Szalatkay István m. k.
 Szécheny Samu m. k.
 Szinováczy Gyula m. k.
 Szebastiani József remetei m. k.
 Tallián Géza m. k.
 Tihanyi Viszhang m. k.
 Vas Gereben m. k.
 Zsiró Károly m. k.
 Zsugma Péter m. k.

Az aranyalmára következő fölírás van metszve:
 „Emlékül az Annavigalom Királynéjának Kozma Irma kisasszonynak a B.-Füredi Társaság által július 27. 1862.” – Az alma nagysága felér a legnagyobb fajta tafotaalma⁹ nagyságával, mintegy 7-8 lat nehéz lehet¹⁰ – és igen szép kiállítással van elkészítve. Több szavazatot kaptak még: Tallián Gisela, Okolicsányi Ida, Szilassy Paulin, Vicser Anna és Huszár Etelka kisasszonyok is, úgy annyira, hogy csak igen kevés szavazathánynyal engedték másnak Eris almáját.

Lobogókkal és zenével kísértetett le a bájos hölgy a gőzösre, hol egypár koszorúval megtiszteltetett, s hogy Kozma Irma kisasszonyban csakugyan egyik legkedvesebb vendégét vesztette el a fürdői közönség, nyilvánítá akkor, s az által, midőn a megválás ünnepélyére a lehető legnagyobb számban jelent meg, – ha jól érthettük és jegyezhet-

tük – a koszoruk átadásakor az átnyújtó szónok következő sorokban nyilatkozott:

„Szomorú az idő,
 Őszre fordul a nyár,
 Zöldsége a fáknak
 Oda lesz s lehull már....
 Ugy a mi napunk is
 Hullasztja virágát,
 Mert már el kell hagynunk
 Önnek társaságát.”

Számos taraczkölvések közt indult meg s vált el tőlünk a bájos és feledhetetlen urhölgy, – kísérje a magyarok istene, és engedje, hogy a testvér magyarhonba tőlünk csupa kedves emlékeket vigyen, melyek őt jövőre ismét reánk emlékeztetve, fürdőkbe édesgessék.” (Balaton-Füredi Napló. 1862. aug. 14. 12. sz. 95-97. p.)

Pap G.: ANNAVIGALMI EMLÉKÜL¹¹
 (A b.-füredi hölgykoszorúnak 1862. július 27.)

Az emberek felett uralg a végezet...
 Zokogni megtanít, örömmre ez vezet.
 Az élet utjain virág s tövis tenyész,
 Napunk most földerül, majd ismét elborul...
 Nincs itt örök derű, – örömvirágra is
 Az égető keserv kinos könnyárja hull.
 Van a mi kedvre gyujt, van a mi sirni kész
 Itt, hol vakon forog velünk a sorskerék –
 Gazdag s magas reményvetést tiporva szét. –
 Az élet új reményvetést hoz és tenyész,
 Lelkünket a csapás is edzi; és a vést –
 Mint szikla a vihart – töretlen fogja fel....
 Ingást nem ismer a szilárd magyar kebel.
 Hazám leányai! Ha lelkesítetek,
 Örömben olvad át siralmas énekünk....
 Lelkünk – miként a sas – föl a magasba száll,
 Gyönyörbe ring szivünk, új létre ébredünk.
 Keblünkben a közügy, s hazánk szerelme, mint
 Oltári láng, úgy ég kiolthatlanul, –
 Szerelmed óh hazám! lobogni – égni fog
 Ott is, hol a sirály porunkra ráborul.
 Reánk zudulhat a csapások zord szele:
 Utánna éltetőbb leend hazánk ege.
 Érzéseitek legyen föláladozó, magyar
 Lelkes leányaink! – teremtetek tavaszt!
 Jót ád az Isten is annak, ki jót akar!
 Erő szerelmeitek – virágokat fakaszt,
 Napot derít reánk ... s mi üdvözöljük azt!”
 (Balaton-Füredi Napló. 1862. aug. 24. 14. sz. 1. p.)

„Pap Gábor: „Veszprémmegye, szept. hó 5-én. A mult hó elején néhány jó barátommal kirándultam hazánk tündérszép fürdőhelyére B.-Füredre. Nem akarom kaszámat a b.-füredi rendes levelezőnek rendébe vágni, s így nem rajzolom az Anna-vigalom utóhatását, – a női vendégkoszoru nagy részének távozása folytán támadott űrt, – az Annavigalomban részt vett férfiak szavazatának többsége által vigalmi királynévá emelt Kozma Irma kisasszonynak, a külkellemben s lelki szépségben egyaránt gazdag fürdői hölgykoszoru egyik lelkes virágának üdvözlő küldöttség által emlékirat mellett aranyalmával lett megtiszteltetését ... nem szomorítom e lap olvasóit annak megírásával, hogy a b.-füredi szinkörben – daczára a fürdőhely tulnépes-

ségének, s a budai népszínháztóli tagok összevágó és a szigoru ítészetet is kielégítő művészi játékanak – csaknem mindennap közönség fogyatkozása volt, jeléül annak, hogy a hazafiság s nemzetiség szent eszméje sok embernél csak az ajkon lebeg, de a szivben nem él, s tettekben nem dicsőül meg ... nem igyekezem ecsetelni azt a nagy hatást, mit hegedűművész hazánkfiának Auer Lipótnak – e testben ifju – de lélekben meglelt művészi játéka az uradalmi vendéglő nagy teremében előidézett, s melyre a zárlatul közkívánatra szünni nem akaró éljenek s tapsok kíséretében eljátszott Rákóczi induló tette fel a koronát ...”

(Zala-Somogyi Közlöny. 1862. szept. 10. 8. sz. 54. p.)

1863

„Az ez idényi B.-Füredi Anna-Bál f. hó 26-án fog megtartatni. Mint értesültünk, e napra tulajdonképp a nap ünnepélyére Pestről egy 300 egyénből alakulandó társaság fog B.-Füredre kéjutat intézni, – a mint az előkészületek gyanitatják, minden elkövetetik, hogy a kedves pesti vendégkoszoru az élvekből semmit, a kényelemből még kevesebbet legyen kénytelen veszteni, a mint hírlík, ha valaha fényes volt a füredi Annabál, ugy fényes fog az lenni ez idén, – mi hogy teljesüljön is, igen kívánatos, mert hisz a füredi saisonnak, legfőbb, legnagyobb napja az évenkénti Anna-bál, – oly nap ez Füreden, mint másutt a bucsuk napja, mintha az egész fürdői közönségnek valóságos családi ünnepe volna. Mihelyt a bál programját megkaphatjuk, azonnal közölni fogjuk.” (Balaton-Füredi Napló. 1863. júl. 12. 8. sz.)

„A nagyvendéglő teremében e hó 16-án rögtönözött tánczestélyben nem nagy számu, de szép közönség vett részt. Az estélyen pár magyar öltözetet is leheté látni. Volt csárdás, francia négyes, polka sőt talán keringő is.”

„A f. hó 26-kán rendezendő Anna bálra már nagyban folynak az előkészületek, melyekről itélve az igen fényesen fog végbemenni és ha a pesti kéjvonat terve is sikerülend, nagyszámu közönség

veend részt benn.” (Balaton-Füredi Napló. 1863. júl. 18. 10. sz.)

„F. hó 26-án ment véghez az évenként megtartatni szokott országos hirü „Anna”bál – Mayer vendéglős fényesen fölszerelt nagy termében. Mindamellet, hogy a tervezett buda-pesti kéjvonat létre nem jöttével több vendég elmaradt, szép számu közönség volt jelen. Kamelia koszorunak is nevezhetném az elegáns társaságot, melyet a délczeg magyar öltönyü ifjuság tartott össze s tett fel a vidámság, a jókedv istennőjének homlokára, hogy elébe borulva, ünnepélyes áldozatot mutathasson be neki – vidor lejtésekben, ábrándos lopott pillantások-, mosolyok- és lassudad sohajokban, jó zene s édes visszaemlékezésben. A vigalom 9 órakor vette kezdetét s másnap reggeli 5 óráig tartott. Bálkirálynőt nem nevezhetünk – mindenki azt tartja királynőjének ki szivén uralkodik: a legigazabb méltánylattel csak azt mondhatjuk, hogy az összes hölgyközönség képezvén a királynői családot s annak bájos udvarát, az egyes családtagok a tisztujtás elveinek nyomán egymást követék és válták föl a királynői szerepben. Ez édes hiedelmet fogadja tőlünk emlékül a gyönyörü kamelia-koszoru.” (Balaton-Füredi Napló. 1863. júl. 30. 13. sz.)

1864

„B.-Füred, aug.1. 1864. Kedves barátom! Szemeim annyira az alvásra vágyók; karjaim a táncztól oly gyengék, hogy a toll kezemben ónsúlyu, azért ne kívánd tőlem a vigalom czifra leírását, elégedj meg azzal, hogy szavamat beváltottam. Mi

bizony szerkesztő barátom igen jól mulattuk magunkat s volt szép lány és szép asszony elég. Hátha Mayer vendéglős az általános kívánalmaknak eleget tett volna. Ő tulajdonképpen a vigalom érdekében, fénye emelésére egyáltalán semmit sem tett.

A terem a legrosszabban fénymázolva, annyira hogy a csizmatalpak a padlózathoz tapadtak. A decoratorról szó sem volt; csupán a két csillár körzete volt néhány nappal előbb a szinkör javára adatott előadás alkalmával felékített szinkörből hozott s kötelekké száradt tölgyfa levelekkel körülfonva. Az étkezésről szinte ilyen desporált¹² nyilatkozatot tehetek, úgy hogy az embert az éhenhalástóli félelem vitte rá az evésre. Mindezek dacára bálunk kedélyesen folyt le s táncoltunk világos virradatig. Felűnt gyönyörű magyar öltözékéről Inkey Nándorné szül. Deym grófnő, bájos nővéreivel Irma grófhölgygel, magyar ruhában jelent még meg Er-

nuszt Kelemenné a magyar asszonynak példányképe, ott volt a szeszélyes Horváth Gyuláné is. A hölgykoszorút tevék továbbá Tallián Gizella k. a., Vizer Anna, Kozma Irma, Kovács Lujza sat. Táncczosok is érkeztek újak, nevezetesen Nedeczky Jenő, Bogyay Máté és Pista, Tallián Géza. A táncrendező én voltam, miután senki nyakára nem rázhatám, s a Cotillonban elosztogatott szalag-csokrokat a szívélyes Ernusztnéától, a cocárdákat pedig a kedves, s a bál első szépségét tevő Deym Irma grófhölgytől nyerém. Isten veled!” (Zala-Somogyi Közlöny. 1864. aug. 10. 23. sz. 98. p.)

1865

„A B.-Füredi Anna-vigalom, más évekhez képest szegényül ütött ki; a colonne-ban¹³ alig táncolta 20 pár a francziát, midőn más években a nagy teremben alig lehetett mozogni, s az első francziát többnyire „álló helyében” járta az ember, az az: csak mozgott, mint az óra ingója. Kitűntek a többiek között: Vörösmarty testvérpár, Kopácsy és Farkas kisasszonyok. A szegedi banda húzta láb alá, melynek zsarolásai ellen általánosan panaszkodnak. Mindig lesben álltak, hogy jön-e új vendég?

Ha jött, ráhuztak éjszakának idején, sok beteg háborgatására 2-3 dalt, mely drágába került, mint a gyógyszerárban a Chinin; s ha akadt olyan egyén, ki az éji zene utáni reggeli requisitóra¹⁴ 2-3 frtot mert adni, a magát már is fő-fő vajdának képzelő primásnak, – szépen visszaküldték! Hisszük, hogy az erélyes felügyelő e zaklatásnak nyomára jött eddig; orvosolva van a baj s a jövő évre felmondja nekik a – szállást. (Zala-Somogyi Közlöny. 1865. aug. 10. 23. sz.)

A fürdőtelep látképe 1866-ban

A parti sétány és a hidegfürdő 1866-ban

1866

„Balaton-Füreden vasárnap f. hó 29-én tartatik meg a híres „Anna-Bál”. Ezt megelőzőleg szombaton nagyszerű tűzijáték és tombola, ez utóbbi a magyar sebesültek javára; gróf Pejácsevich Lászlóné több értékes kisorsolandó tárgyat ajándékozott e célra. – Utána „Rózsa-Bál”. 30-án hétfőn, a színházban, kivilágítás mellett, Zrinyi Miklós háromszázados emlékünnepeére adatik: „Zrinyi Miklós” és az „Orpheus az alvilágban”, tiszta jövődelme a színház építésére fordítatik. Csütörtökön, 26-án Flóra-bált tánczolt végig a nagy számú fiatalság, egész éjjél után fél háromig. – Vendég, a körülményekhez képest, meglehetősen számmal van.” (Veszprém. 1866. júl. 29. 5. sz. 37. p.)

„A füredi Annabál, mint halljuk, nem igen jól sikerült. Pedig szépség, kellem ifjuság egy felől, zene, pezsgő, s az igéző táj benyomása másfelől, lehetetlen, hogy a dalidót sikerültté ne tegyék – ha akarat és kedv van hozzá. Mi csak két dolgot fájlalunk őszintén. Egyik, hogy a hirneves mulatságban személyesen részt nem vehettünk, s a másik, hogy rendes levelezőnk nem tudósított. Tán a mámor,

tán az édes visszaemlékezés gyönyöre nem engedé neki? Kiváncsiak vagyunk, melyik a kettő közül?” (Veszprém. 1866. aug. 5. 6. sz. 44. p.)

„Pap Gábor: Levelezések. B.-Füred. aug.: M. hó 29-én estkor az alsósétányon tűzijáték rendeztetett, de sokkal kisszerűbb volt, sem mint nagy föltűnést okozhatott volna. Nézők főleg a Kisfaludy szobor alatt és körül, hol az ingyenes közel vidéki közönség roppant tömege szorult össze, nagy számmal. A tűzijátékot az Annavigalom váltotta föl. Az előző esti Rózsavigalom, ennek világos reggelig tartása okozhatta, hogy az abban részt vett szép hölgyek nagy része hon maradt, s a máskor oly híres Annavigalomra oly kevesen jelentek meg, hogy a táncokat csak 12 pár lejtette. A férfiak nagyobb számmal jelentek meg, s az ifjuság erősen lévén képviselve, a hölgyek igen jól mulattak. E vigalom is, melyet szinte fesztelenség, kedélyesség, élénkség jellemzett s családias színezetű volt, reggelig tartott.” (Veszprém. 1866. aug. 12. 7. sz. 52-53. p.)

„A füredi kies fürdő vendégei már kezdenek széledezni, mit a minden tekintetben mostoha időjárás miatt nem csodálhatunk. Ne higgyük azonban, hogy az idénynek az Anna bállal már vége van, sőt inkább a nyugalmat, pihenést keresők számára a zajos mulatságok elmúltával nyílik meg az.” (Zalai Közlöny 1866. aug. 20. 22. sz.)

„Pap Gábor: Levelezések. B.-Füred sept. 1.: „Anna-vigalom körül sem volt annyi vendég, hogy a fürdőhelyen minden lakszoba el lett volna foglalva. Az uradalmi épületekben azonban nem volt üres lakszoba. A fürdőidény ez évben is az Anna-vigalom előtti napokban érte el fénypontját. Az írói koszoruból is kitűnő egyéniségeket (Tóth Kálmán, Vas Gereben, Szokoly Viktor, Thaly Kálmán) s

több országgyűlési képviselő (köztük erdélyiek is) voltak B.-Füreden. Anna-vigalom után azonnal oszolni kezdtek a vendégek. Siettette az oszlást a tartós kedvezőtlen, most esős, majd szeles, a betegek nézve a gyógmód használatát, egészségesekre nézve a szórakozást, társalgást, kirándulásokat, a vendég koszorut összehozó sétákat, és a naponkénti fürdést lehetetlenítő időjárás. Az illetők testalkatának – erejének – egészségének dicséretére azonban föl kell említenem, hogy voltak vasfejű – bátor férfiak, kiket eső és szél nem riasztott vissza, s a legzordonabb időben sem mulasztották el a hidegben fürdést. Ezek használtak aztán a szó teljes és valódi értelmében hideg fürdőt.”

(Veszprém. 1866. szept. 9. 11. sz. 84-85. p.)

1867

„A füredi Anna-bál az idén sokkal jobban sikerült mint tavál. Taval mindössze hat vagy hét pár tánczos vett benne részt, az idén negyven pár. Azonban az arisztokratikus légáramlat mely az országban ez év folytán hatalmasan kezd mutatkozni, ide is bejutott, annyira, hogy a bál, mint fél gúnynyal szokták mondani, mágnásbálnak volt tekinthető. Biztosan tudjuk, hogy ha e nagyúrias fe-

szengés nem lett volna: a bál háromszor népesebbé leendett. Meg kell említenünk, miszerint 1861. óta a füredi fürdőidény oly élénk, mint az idén, soha nem volt. Minden használható terem, sőt még a fürdőtermek is el lettek foglalva s a mi hallatlan, történetek megrendelések szobákra még augusztus végére is.”

(Veszprém. 1867. aug. 4. 26. sz. 4. p.)

1873

„Dr. Buchwald Mór Bécsből: Balaton-Füred, aug. 7. 1873. „... Anna napján Bécsből ideérkezvén, magától értetődik, hogy az Annabált megnézni eltökéltem magam. Mikor a tánczterembe léptem már a bálélet élénken pezsgett. Deli karcsu szép hölgyek már hevülten lejtették a tánczot, s egy szép szőke kisasszony, kit egy honvédtiszt occupált¹⁵, oly szenvedélylyel tánczolt, hogy Heine szavára emlékeztetett, ki a szőke nőket fagyott champagnerhez hasonlítja.

Ámbár a bécsi elite-bálnak gyakori látogatója vagyok, mégis elmondhatom, hogy már rég nem láttam egyszerre együtt oly szép hölgykoszorút mint itt. És hogy kedveskedhessek olvasóközönségének a szép hölgyek soraiból, kik a bálon jelenvoltak, néhányat megnevezek.

Itt volt a bájtelmes Tóth Zsuzsika kisasszony, Tóth Vilmosnak szép leánya, itt voltak a Nuricsányi kisasszonyok, a Balatonnak amazonai, mely elnevezést, mint bátor uszók nyerték, mind egyszerű piros tarlatanban¹⁶ öltözködve. Egyáltalában ugy

vettem észre, hogy a hölgyek, nem tudom szántszándékosan vagy par hasard¹⁷, mind egyszerűen voltak öltözve. És meglehet, isolálva maradok izlésemmel, de ezen egyszerűség nekem tetszett. Szeretném különben azt látni, ki Écsy igazgatónak szeretetre méltó unokahugát, egyszerű bálöltönyében nem találná elragadónak. [...] Már a nap uralmát kezdte gyakorolni, mikor még a bálélet pezsgően folyt [...] annyira moderálva volt a jó kedv, hogy kihágások nem történtek, melyek Füreden, mint mondják, ilyen alkalomnál, a normális tüneményekhez tartoznak. Hogy az idén ily extravagáns tényeket, mint például korán reggel zene szóval Balaton urnak visitet tenni, és a beteg gyenge idegzetű alvókat álmukból fölriasztani, regisztrálnunk nem kell, nagyobbbrészt az itteni fürdőbiztos Szabó urnak érdeme. Ő egyáltalán sok érdemet szerzett magának a rend és csend fenntartása körül.[...]”

(Zala-Somogyi Közlöny 1873. aug. 17. 66. sz.)

A füredi sétány részlete Kisfaludy Sándor 1860-ban avatott első szobrával

1875

T.B.: „A Flóra-bál B.-Füreden. (A „Veszprém” szerkesztőjéhez.) Veszprém, 1875. jul. 23. Tegnap B.- Füreden voltam; – s mondhatom éppen jókor, mert tegnap tartották ott a „Flóra bált! Mi szegény veszprémiek erről természetesen csak úgy veszünk tudomást, ha a jó sors épen(!) az nap oda vet benünket. A „Flóra-bál” Balaton-Füreden az Annabálnak előjátéka, mondhatni próbája s ez a próba emberemlékezet óta még minden évben sikerült!

Ha netalán füredi tudósítója még most is a Flóra-bál édes fáradalmait pihenné, s levelet nem írna – engedje meg, hogy én, ki a fáradalmakat már kipihentem, – pár sorban értesítem b. lapját.

Rövid leszek, mint a Flóra-bál. Sétányon, fürdőben, étteremben, kávéházban, mindenütt avval a kérdéssel szólította egyik ismerős a másikat: *eljön-e a Flóra-bálba? S úgy látszik ezen kérdésre sokan feleltek „igen”-nel – mert estére kelve, – a teremhez ugyan kicsiny, de a Flóra-bálhoz elég nagy számú közönség gyülekezett össze a nagyteremben, – tánczolt vagy huszonnégypár. A hölgyek egyszerűen voltak öltözve; – de nem is volt szükség arra, hogy az öltözékben keressük a szépséget, – erre nem is gondolhattunk. Fesztelen jókedv uralkodott a mulatók közt, a minőre még Füreden nem igen*

emlékeztem, – s ez jó előjel arra, hogy a néha igen feszes Annabál az idén nagyon kedélyes mulatság fog lenni.

Nem szokásom az öndicséret, de mégis dicséretünkre legyen mondva, hogy – bár azt hiszem csak úgy véletlenül – a veszprémi fiatalság közöl is többen, – különösen a honvédtisztek teljes számban jelentek meg. – Ideje is lenne már egyszer, hogy a veszprémi közönség a füredi tánczestélyeket, különösen az Anna-bált ne tekintse olyan tengerentulinak, a mit megközelíteni sem lehet. A mulatságnak éjjél után két óraker lett vége; – nagyon korán! Mindenki teljes meglelégedéssel, s a jövő bál iránt jó kilátással hagyta el a termet, – s a veszprémi fiatalság egy név alá foglalva mindazon szépségeket, kik az estét nekünk oly kellemessé tették, – ha nem is énekelte, mert ez Füreden nem szabad, – de legalább átgondolta azt a Veszprém-ben nem rég egy mulatság után született kis dalt:

*Be szép leány az a Flóra,
A csillag is regél róla,
Ragyogó csillagom, galambom.” (Veszprém
1875. júl. 25. 8. sz. 2. p.)*

„Az Anna-bál ma vasárnap este tartatik meg B.-Füreden. Városunkból is számosan mennek át e rendesen jól sikerülni szokott vigalomra.” (Veszprém. 1875. aug. 1. 9. sz. 3. p.)

„A b.-füredi „Annabál”, melyet Rabsch vendéglős úr 2frt beléptidij mellett rendezett, látogatott és sikerült volt. A csárdásoknak – mi mai világban

már csak luxus táncz kezd lenni – vége, hossza nem volt. A közönség igen jól mulatott, csak a pinczérekre volt panasz, kiknek nem igen lehetett parancsolni. Hogy a tiszta jövedelemből juttatott-e jótékonyczélra – p. a budai vizkárosultak javára, – a vendéglős úr, tudomásunk nincs róla.”

(Zalai Közlöny. 1875. aug. 5. 64. sz.)

1876

„B.-Füred július 14. A hirneves fürdőhely vendégeinek száma az utóbbi hétben egyszerre rendkívül szaporodott. Mint a vendégek névsora mutatja mintegy hétszázan vannak eddig. A nagy saison már küszöbön áll, a Flóra bálra már előre is lehet készülni s az Anna bál csak oly fényes és látogatott lesz, mint évek óta minden alkalommal. Ugy hisszük az idén is alig lesz kiadható szoba Füreden, mert ha a háború, a folyton változatos idő sok egyéb vissza is tartja a közönséget a fővárosban: az Anna bált megelőző s következő hetet mégis sokan a Balaton mellett fogják tölteni.

„A vendégek közt ismét sok az érdekes. Ott találkozzunk naponta Soldosné asszonnyal¹⁸ és hugával Kölesi Mariskával. Nagyné Benza Ida és Nagy Imre a napokban érkeztek meg, hogy érdekes olaszországi útjuk fáradalmait kipihenjék. Ott van Tóth Lőrincz legfelsőbb törvényszéki bíró és veterán írónk családjával, továbbá Füzeséry leányával, Tóth Kálmán országgyűlési képviselő Béla fiával, Roboz István a „Somogy” szerkesztője és mások.” (Veszprém. 1876. júl. 16. 29. sz. 2. p.)

„Balaton-Füred, jul. 27. Ha eddigelé az idei saison alatt alig volt hét, melyben nem panaszkodtunk az idő szeszélye ellen: úgy a mult s a most lefolyt hét alatt semmi ellenvetésünk sincsen, ha ugyan az állandó nagy hőség barátjai vagyunk. A nagy hőségről, a tikkasztó forróságról tudomást vesz az ember, amidőn tekintetbe veszi a vendégek derekas számát. Valóban itt az ideje, hogy a főváros és a vidék régi hívei meglátogatták B.-Füredet, melynek tava, (hiába minden külföldieskedő hajlamnak!) mégis csak egyetlen itthon a magyar hazában. A sétány reggelenként oly élénk: hogy szinte öröm. Dél előtt és este felé pedig a Balaton hullámai a széles szalmakalapok, piros úszó costume-ök, viaszkos-vászonos sapkák és főkötők s más tarkaságok által oly változatos képet mutatnak, melyet különben akkor érez az ember legczélszerűbben, ha maga is hozzájárul e kép élénkítéséhez és szintén

beleveti magát a jótékony frissességet kölcsönző habokba.

A mult héten legfigyelemre méltóbb eseménye a Flóra bál volt. A Rabsch-féle vendéglő nagy termében nem nagy számú ugyan, de díszes közönség jelent meg. A hölgyek mindnyája kedves, szeretetreméltó és tánczkedvelő volt. Ugy hisszük, alig távozott el pár, mely meg ne lett volna elégedve a jó mulatással. Dankó Gyula a pécsi zeneközpont jeles és mindig ihletett primása a legjobb kedvvel húzta a szünni nem akaró csárdásokat. Cottillion nem volt, a mi különben nem is tűnt fel. A három quadrillet¹⁹, mintegy tizenhat pár tánczolta. Ezek közül a következő hölgyek nevei jutottak tudomásunkra: Magyar Kossa Sámuelné szül. Waldeck grófnő, Magyar Anna, Tóth Jolán, Hortoványi Józsefné szül. Lonkay Irén, Lonkay Lenke, Füzeséry Ilonka, Mayer kisasszony, Detrich Edith s a két Molnár kisasszony. A vigalom két óra tájban ért véget, s mindenki azzal a reménnyel távozott, hogy az Anna bál alkalmával kevésbé kényelmes lesz majd tánczolni.” (Veszprém. 1876. júl. 30. 31. sz. 2. p.)

(–é–): B.-Füred, aug. 3. Végre valahára a kis magyar tenger mellett fekvő hirneves fürdők is oly eleven dús képet nyújt, amilyent nemcsak az eddigi vendégek, hanem bizonyára nagyobb mértékben a fürdő derék igazgatósága is régóta remél és vár. Az állandó forró napok beálltával a naponta kétszer jövő és menő „Kisfaludy” gőzös mind nagyobb számú vendégeket hoz Siófokról. Alig egy pár nap alatt annyira megelégnék az annyira ignorált²⁰ hűvös park, a zeneszó mellett kétszer élvezetes sétány, a késői rózsák illatától még egyre enyhületes kert s a gyönyörű kilátás és gyógyhatású levegője által keresett Balaton partja.

Úton útfelen arról győződött meg az ember, hogy a saison javában foly. A Flóra-bált immár végig tánczoltuk s örömmel tartogatjuk édes emlékeit. Az Anna bál alig hogy küszöbön volt, már el is

mult s a mellett a holdas éjek, a serenade-ok saisonja ugyancsak érvényesíti szokásait.

A *société*²¹ épp oly nagyszámú, mint változatos. Sok érdekes hölgy itt tartja utó-küráját s igyekszik helyrehozni azt, amit Karlsbad vagy Marienbad rontott vagy javított rajta. Itt van az ország magas intelligenciájának nem egy ritka vendége, kinek örömmel köszön egy-egy naiv fürdő-vendég, noha soha sem részesült még ama szerencsében, hogy valaki bemutatna volna őt annak, akit hívségesen megsüvegel. És itt van ama jó tánczó, jól lármázó s a világot semmibe sem vevő örökké semmittevő ifjonczok közül is egy egész tekintélyes csoport, akik után egyik-másik fölkapott ifjú hölgy hetek óta áhitozik, hetek óta híven vár a déli, vagy az esti hajónál s akik nélkül az Annabált Füreden lehetetlen csak képzelni is. Igen is. Vigasztalására nem egy szőke s nem egy barna jó tánczosnőnek jelezzük ama tényt, hogy sok mágnás úrfi rándult le az idén B.-Füredre, sőt készséggel elismerjük azt is, miszerint nappal épp úgy, mint éjjel meg nem szüntek zajjal és lármával gondoskodni arról, hogy el ne aludjunk.

A napokban különben elég jajveszékelés volt itt B.-Füreden. Tizennégy személy élethalállal küzdött, borzasztó viharban egy könnyű csónakon. Dr. Lenhossék József kitűnő egyetemi tanárunk hozzátartozóival ebéd után Tihanyba rándult a „Tihany” nevű séta csónakon három hajóslegény kíséretében. Odáig meg is tették az utat legcsekélyebb akadály vagy baj nélkül, daczára, hogy a láthatárt minden oldalról már elboríták a sötét fellegek. Visszajövet egy beteg gyermeket is fölvettek a csónakba s a tizennégy személylyel terhelt csónak megindult B.-Füredre. De alig tették meg útjuk egy részét, midőn a vad orkán kitört s a veszedelem megjelent. A csónak már csak mintegy 150 lépésnyire lehetett a parttól, midőn az eddig nyugatról keletre fújó szél hirtelen megfordult és északról délre keresztbe metszé a Balaton szélességét s a csónakot megragadva, magával ragadta. A parton, a „Kisfaludy” gőzös földézetén, az uszodában mindenütt látcsövekkel szemlélték az óriás nagy hullámokban vergődő csónak küzdelmét s nem volt ember, akit e látvány meg nem rendített volna. Az orkán mind nagyobb lőn, a hullámok mind magasabbra s mélyebbre dobták a csónakot s az est mind jobban elhomályosítja a láthatárt, melynek szélén rég eltűnt a szerencsétlenek járműve. Mindenki meg volt győződve, hogy nagy csapás érte a küzdőket.

Ez alatt azonban élet és halál közt lebegő kirándulók megmentésére is siettek. Écsy László fürdő-

igazgató erélyes és lelkes közbenjárására ennek öccse Écsy József, Endrődy Sándorral, Prosits uszó-mesterrel s három hajós legénnyel egy vitorlás hajón utána ment a veszélyben forgó csónaknak, miáltal maguk is valóságos életveszéllyel küzdöttek. – A láthatáron ez is csakhamar eltűnt és most már két csónaknak magában foglalt emberbarátokért remegett keblünk; és a szorult lélekzet(!) között csak e hangok jöttek ajkainkra: „Mindannyian veszve vannak!”

Ez alatt a „Kisfaludy” gőzös is harcra készült az elemekkel s dühében koromfekete füstöt bocsátott ki kéményén, míg Écsy László igazgató úrral élén többekkel fél nyolcz után elkészülve ő is megindult a még tán megmenthetőket megmenteni. Ez alatt mindinkább sötétebb köntösbe bújtt az éj, az orkán pedig folyvást korbácsolta a hullámokat. A sötétben csakhamar eltűnt a gőzös is, mely mintegy három óra hossza alatt haladt B.-Füred, Tihany, Siófok és Szántód között: össze-vissza barangoló a felbőszült Balatont, de minden siker nélkül, az eltűntek semmi nyomát sem fedezhetvén föl a sötétségben; s visszatérve „sehol semmi!” sóhajok szálltak ajakról ajakra. Míg éjjel után Tihanyból két ember érkezett azon hírrel, hogy a vitorlás csónak a hullámokon bár nehéz küzdéssel, de mégis minden baj nélkül áthatolt és a tihanyi révben vesztegel, miután fáradozása a sötétben teljes siker nélkül maradt, mivel Lenhossék családjának semmi nyoma nincs.

Reggel táviratok futották be Füredről a somogyi part vidéket, a szerencsétlenek felől tudakozódva: a gőzös korábban indult siófoki útjára, hogy előbb a túlpartot megfuthassa, ha talán nyomot lelhetne. A zamárdi parthoz érve két csónakot pillantának meg a gőzősről, egy halász- és az elmerültnék vélt „Tihany” csónakot; tehát a nyom föl lett fedezve, mely a legjobb reménnyel kecsegtet az elszorult kebleket. A gőzősről tett intésekre négy halász evedzett be a hajóhoz, kiktől megtudatott, hogy az elveszettnek hitt család szerencsésen megmenekült és a hullámok által a partra dobva, a zamárdi plebános úrnál találtak éji menedéket; mire Écsy József úr a partra szállt velük, hogy a sokat szenvedetteket fölkeresse. Fel is találta azokat s reggel 9 órára már egy távirat megnyugtatta az aggódó fürdőközönséget. Maga a megmenekült család délben a „Kisfaludy” gőzössel érkezett meg s a partra kiszállva a jelenvolt tömérdek ember nagy ovatióiban részesültek.

„Még az nap este megtartott Anna-bál alig sikerült, ha ez aggodalmas intermezzo oly szerencsésen véget nem ér. Nem volt ugyan oly nagy közönség, mint más években, de mindazonáltal elég elegáns és elég kedélyes. A hölgyek mindnyájan igen érdekes és egyik-másik pazar dísz-toiletteben jelent meg. Kivilágos kivirradtig tartott a bál, melyből nem egy sokat fárasztott tánczosnő és sokat fáradt tánczos édes emlékeket vitt magával.

A huszonhat párból állt négyesek alatt a következő hölgyek neveit jegyeztük föl: Fiáth Josephin baronesse (bordeaux-szín selyem-derék, ezüst díszítés), Corcey grófnő (érdes fehér ruha), Magyaryné Waldeck Valerie grófnő, Magyary Anna (fe-

hér és ibolya díszítés), Daniel Ernőné, Tóth Jolán, Füzesséry Ilona (kék ruhában, ezüst fodorral), Majer Bertha (Esztergomból, egyszerű fehér tarla-tán ruhában, rózsadíszítéssel), Detrich kisasszony (Fehérvárról, fehérben ezüsttel áttörve), Czirke-pach Emilia (Somogyból, rózsaszín ruha, akác díszítéssel), Guttmanné, Fischer Ida, a kedves Kampis nővérek, Mészáros Anna (Pestről). Mindazonáltal nem egy, akinek neve a mi rossz emlékező tehetségünk miatt maradt itt el: hódított szépsége, kedvesége és díszes öltözéke által; és járult hozzá, hogy az Anna-bál oly jól sikerült.”

(Veszprém. 1876. aug. 6. 32. sz. 2. p.)

1877

„Balaton-Füreden a szokásos „Anna-bál” július 29-én tartatik meg. Győről Vörös Jancsi jól szervezett jeles zenetársulata mulattatja a nagyszámu fürdővendégeket.” (Zalai Közlöny. 1877. júl. 26. 59. sz.)

„A füredi multságok azért is ígérnek fényes sikert, mert az idén a fürdői élet fölötté élénk s a Flórabál is fényesen sikerült.” (Zalai Közlöny 1877. júl. 29. 60. sz.)

„A b.-füredi Annabál július 30-án volt. Ha a bál sikerét a jó kedv után ítéljük meg, az idei Annabál méltán sorakozik elődjei mellé; eleintén ugyan nyomott volt a hangulat, de később annyira belejött a csekély számú, de díszes fiatalság a multságba, hogy csak a nap felkölte vetett véget a kellemes vigalomnak. A jelenvolt hölgykoszorú tagjai között ott voltak: Borchek Ilka, Fiáth Josefa bá-

rónő, Folly Józsefné, Eszterházy Mariska grófnő, Gál Irma, Gál Ödönné, Hornyánszky nővérek, Jankovics Józsefné, Jankovics Ida, Hauser Sarolta, Kardhordó Irén, Rader Malvin, Sárkány Ilona, Tevely Alojzia, Trautenberg bárónő, Tury nővérek stb. Az Annabállal a rendes bálók sorozata ugyan befejeztetett, de nem egyszersmind a kedélyes multságoké is, melyek újabb meg újabb nemének rendezésében Écsy fürdőigazgató úr kifogyhatatlan; azért a kik Füredre szándékoztak menni csak siessenek, nem kell félniük az unalomtól.” (Veszprém. 1877. aug. 5. 31. sz. 3. sz.)

„A balaton-füredi „Annabál” fényesen sikerült, bár nem volt oly népes, mint máskor szokott lenni. Két zenekar játszott, Vörös Jancsi-é Győről és a székesfehérvári szintársulaté.”

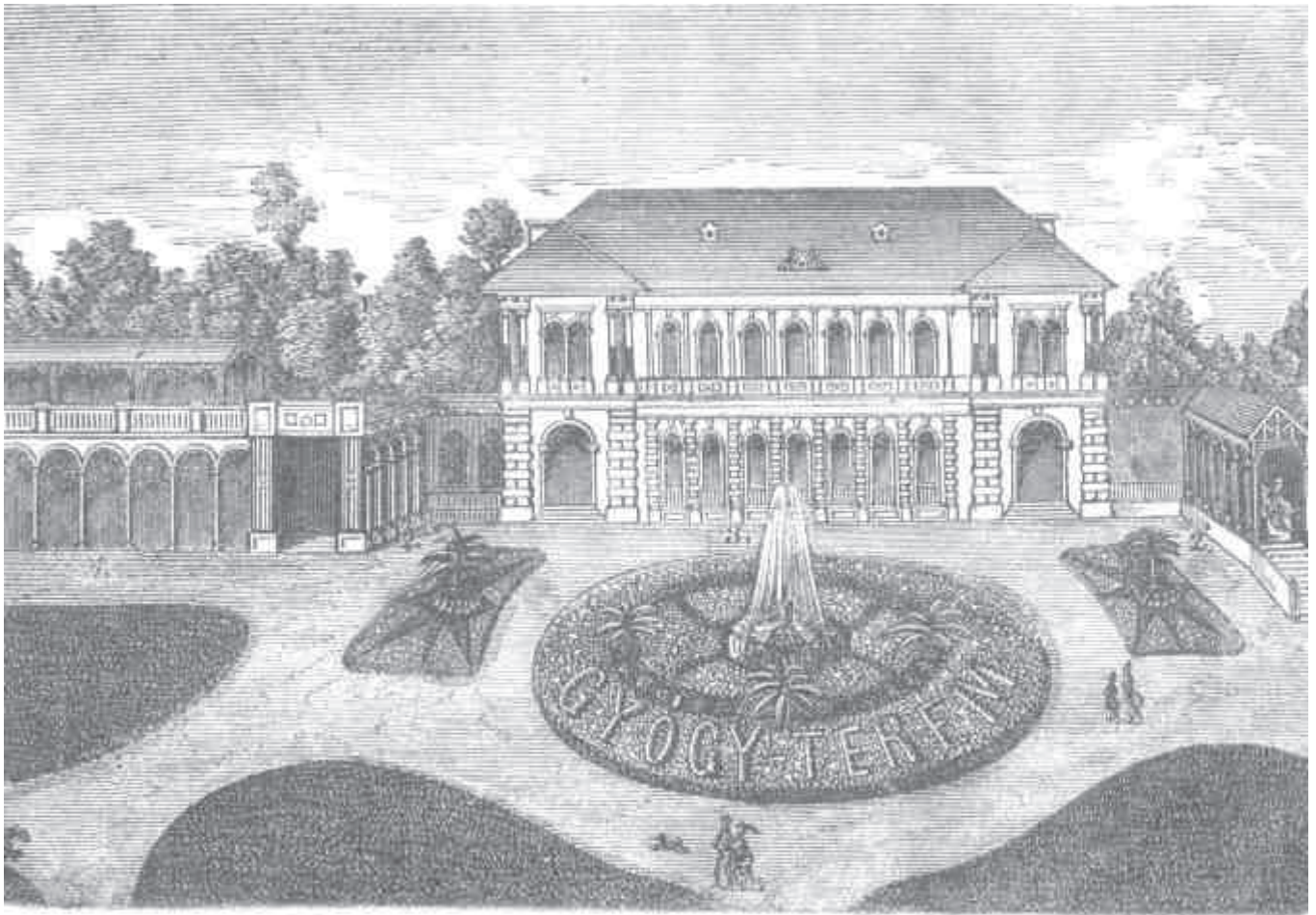
(Zalai Közlöny. 1877. aug. 9. 63. sz.)

1878

„Balaton-Füreden a hirneves s évek hosszú során át nagy látogatottságnak örvendett „Anna bál” az idén is kiválólag fényesen sikerült. A vidék szép hölgyei nagy számban vettek részt, például a 3.-dik francia négyest 82 pár lejtette. Bevett szokás most már a hölgykoszoru egyes virágait megnevezni, mi azonban ezt jelenleg nem kívánván tenni, csak helyi lapunk feladatához hiven említjük meg, miszerint ott láttuk ő. Nga Wlassics Antalné, Blau Eugénia, Varga Lajosné urhölgyeket Kanizsáról, s Horváth

Tildi, Hertelendy Paula, Hátszky N. kisasszonyokat. Dankó jeles zenekarának működése mellett kivilágos kivirradtig tartott az élénk s kedélyes multság. Belépti díj egyéenkint 3 frt volt. Nem mulaszthatjuk el megemlíteni ez alkalommal azt sem, hogy a fedett sétány megkészítése által roppant előny adatott e kies fürdőnek, a gyógyterem alapjai is letétetvén, a jövő idényre teljesen felépítettetni fog.”

(Zalai Közlöny. 1878. aug. 1. 61. sz.)

1. Kávécsarnok. — 2. Födöttstétány. — 3. Gyógyterem.

A kávécsarnok, a fedett sétány és a gyógyterem 1878-ban

1879

„G. H.: Balaton-Füred július hó 28-án. Julius hó 27-én tartatott meg Balaton-Füreden az Annabál, mely az ottani fürdőtársaság crémejétől és sok olyan e vigalom miatt oda sietett vendégektől látogatott. Az Anna bálók Füreden nagy hírnévre vergődtek, ritka kedélyességünk és fényes társaságuk végett, de nem hiszem, hogy valamelyiknek oly fesztelen vidorság uralgott volna, hogy Terpsichorének²² valaha több kedvvel és kitartással áldoztatott volna mint az idén. Különösen meglepő volt a tapasztalat, hogy a toaletteknél a fényűzés nem volt oly feltűnő mint máskor. Mennyi eleganciát rejtett mégis az egyszerűség!

Az első négyest 34 pár lejté és midőn a társaság 6 órakor reggel az izlésteljesen diszített bálteremből eltávozott, annak minden tagja méltán megvallható magának, hogy egy kiválóan szépen sikerült mulatságon vett részt. Nem vagyok oly szerencsés mindazon gyönyörű hölgyeket megnevezhetni, kik az estélyt diszíték, csak említeni akarom,

hogy köztük volt sz. fehérvári Schier k. a., budapesti Balassa k. a. Döry báróné, sz. fehérvári Kégl urhölgyek, Károlyi grófné budapesti, Ligeti úrhölgyek, Kacskovits k. a. Somogyból, Kozma Ilona k. a. Budapestről, Gál k. a. Somogyból, Jahsoviczky k. a. Nagy-Körösről és Gál k. a. Nagy Körösről különös izléses elegancia által tűntek ki. Az idei évad, mely most fénypontját éri, a legsikerültebbek közé számítható, melyeket B.-Füred látott. Julius 27-én ezerhez közel fürdővendég tartózkodott a kies helyen, s még mindig érkeznek vendégek, hogy a maga nemében egyetlen balaton fürdőben gyógyulást és szórakozást találjanak. Reményilem, hogy ezen, a természet minden kincsével áldott hely nemsokára a világfürdők közt azon előkelő helyet fogja elfoglalni, melyre méltán jogosítva van. A tulajdonosok a fényes gyógyterem és a pompás sétapálya (Wandelbahn) felállítását által bebizonyították áldozatkészségüket – miért a fürdővendégek osztatlan elismerésében részesülnek mindezen ál-

dozatokért, melyek oly nagyok, hogy az ismételt kiemeltetést e helyen minden tekintetben megérdemlik. (Zalai Közlöny. 1879. aug. 3. 62. sz.)

„Az idei Anna-bál Balaton-Füreden mult vasárnap, jul. 27-én, fényesen sikerült. Lelkes ifjak álltak az ügy élére és a magasabb körökkel egyesülten e bálnak régi dicsőségét és fényét újra visszavarázolták. A hangulat folyton emelkedett volt és a jó kedv reggelig tartott. Referensünk e kiváló neveket jegyezte fel lapunk számára a jelenvolt hölgykoszoruból: gr. Cziráky Béláné, gr. Cziráky Antalné, gr. Tautemberg Riza, gr. Cziráky Luise, Gaál Irma, Dániel Ernőné szül. Cséry Szerena, Kazy Jánosné szül. Sárkány Ilona, Ligeti Margit, Szentirmay Gizella, Bohrer nővérek Bécsből, Bezeredy Mariska, Kégl-, Vértessy-nővérek, Kozma Ilona, Jalsoviczky, Ivanovics Anna, Helvey Irén, Horváth k. a. Csöngéről, Kardhordó Adél, Balázs Lenke, Bohn Gyuláné, Szalatkay Istvánné és Balas-

sa k. a. Megemlítendő végül, hogy a rendező Kopácsy Árpád úr volt.” (Veszprém. 1879. aug. 3. 31. sz. 3. p.)

„A Döry-tánczestély. – Az Anna-bál után nemcsak nem fáradt ki a balatonfüredi fiatalság, sőt kapva kapott a rá következő estén, jul. 28-án a Döry-villában²³ rendezett magántánczmulatságon, mely zártkörűbb bár, de hasonló lelkesedéssel és emelkedett hangulattal folyt le, mint az Anna-bál. Tudósítónk e neveket küldte be hozzánk: gr. Cziráky Béláné, gr. Cziráky Antalné, gr. Cziráky Louise, Trautenberg-nővérek, Kégl-, Vértessy nővérek, Gaál Irma, Dániel Cséry Szerena, Kazy Sárkány Ilona, b. Fiáth Miklósné, gr. Valdesteinné, b. Fiáth Ferenczné és a kedves háziasszony, b. Döry Lajosné. A tánczokat gr. Cziráky Béla rendezte. A táncz reggelig tartott.”

(Veszprém. 1879. aug. 3. 31. sz. 3. p.)

1880

„Balaton-Füreden ma, aug. 1-én van az Annabál, ugyan e napra Kégl István és B. Döry Lajos galamblövészetet rendeztek.” (Zalai Közlöny. 1880. aug. 1. 62. sz.)

„Balaton-Füredről írják nekünk: Szekrényessy Kálmán távuszása a hideg idő miatt elnapoltatott. A galamblövészet szépen sikerült; a füredi díj tiz galambra kilencz lövő közül az első díjat b. Fiáth Pál, másodikat ifj. gr. Eszterházy László nyerte.

Tiszteletdíj: öt galambra 15 lövő közül az első díjat Nagy Elek, a másodikat gr. Eszterházy Andor nyerte. Az Annabál rendkívül fényesen sikerült, a díszes új gyógyteremben²⁴ minden helyiség, még a karzatok is zsúfolva voltak. 450-500 vendég lehetett jelen; a négyest 48, a füzértánczot 36 pár tánczolta. Fürednek még sohasem volt ennyi vendége, még a fürdőszobák is telvék. A Balaton ismét erősen árad.”

(Zalai Közlöny. 1880. aug. 5. 63. sz.)

1881

„A balaton-füredi Flóra-bál, mely július 25-én tartatott – kedélyesen folyt le. Nem volt nagy, de elegáns társaság, mely fesztelen jó kedvvel mulatott. A ma vasárnap tartandó Anna-bál fényesnek és látogatottnak ígérkezik.” (Zalai Közlöny. 1881. júl. 31. 61. sz.)

„Az „Anna-bál” Balaton-Füreden. Balaton-Füreden ma este 9 órakor veszi kezdetét. Amint az előzmények mutatják a bál a régi jó hírnevéhez méltóan fog sikerülni. Városunk intelligenciájának egy része is kirándul, hogy e ritka élvezetes estében részt vehessen. Ami a rendezőséget és a derék fürdőigazgatóságot illeti, minden elkövetetik, hogy az est oly fényes, hazánk első fürdőhelyéhez méltó legyen; a milyen még nem volt soha!” (Veszprém. 1881. júl. 31. 32. sz. 2. p.)

„Balaton-Füreden az „Anna-bál” jul. 31-én olyan fényesen sikerült, amilyennek párja nem volt a 70-es években. Régen nem volt Fürednek a főrangú osztályból oly sok vendége, mint az idén. A fürdőidény kezdetén oly gyéren érkeztek a vendégek, hogy már már le kellett mondani az idei saison sikerének reményéről, most azonban annyi beteg és nem beteg vendége van Fürednek, hogy csak a derék fürdőigazgató ügyességének tulajdonítható, hogy sokan az érkezők közül visszatérni nem kénytelenek. A főrangú osztály magát, mint a közönség többi részét minden nap más más mulatsággal szórakoztatja. Jul. 29-én este 9 órakor külön színházi előadást rendeztek. Megvásárolták az összes színházi helyeket, szétosztották az érdemesebb vendégek között. Ez alkalomra a „Falu rosszá”-t választották. 31-én délután galamblövészet volt s ezen nem éppen a leghumanusabb mulatság a kö-

vetkező napokban is folytattatni fog.” (Zalai Közlöny. 1881. aug. 4. 62. sz.)

„A b.-füredi Anna-bál mult hó 31-én tartatott meg a gyógyépület nagytermében. Az ember nem is győzte nézni azt a sok kedves, fiatal tánczosnőt, kik büszke tánczosaik karján kipirult, boldog arczczal lebegtek ide-oda. A karzatot páholyokká alakították át; azokban jókedvű öreg urak, nem tánczoló nézők gyönyörködtek a fiatalság jó kedvében. Hanem nagy hibája egy idő óta a b.-füredi Anna-báloknak – amit egyik fővárosi napilapunk is megemlíti –

hogy míg azok azelőtt az aristocratia minden tagjának mintegy megismerkedő estélyei voltak, most csak az ott tartózkodó mágnások zártkörű mulatságaivá változtak. Ezt az idein is lehetett tapasztalni. Báلكirálynőül sokan a népszínház leendő, bájos művésznőjét; Nagy Ibolykát emlegetik; mások a budapesti angol consul szeretetreméltó lányát tesszik annak, ami izlésünk mindkettővel megegyezik. Veszprémből jelen volt: a br. Fiáth család és Vég-helyi Dezsőné. [...]”

(Veszprém. 1881. aug. 7. 33. sz. 2. p.)

1882

„A balatonfüredi „Flóra-bál” f. hó 23-án tartatott meg Károlyi Nándor termeiben. Mint halljuk, nem felelt meg az ottani zenekar várakozásának (ezeké t. i. a jövődelem), a francia négyest csak 16 pár tánczolta volna. Esti 11 órakor vége volt a táncznak s 12 órakor már a termek üresek voltak.” (Veszprém. 1882. júl. 30. 32. sz.)

„A füredi Annabál vasárnap f. hó 30-án tartatik meg, mely célra a vendégek már is jönnek minden oldalról, fényesnek lenni ígérkeznek. A mai nagy versenyúszás az erős vihar folytán bizonytalan időre elhalasztatott.” (Zalai Közlöny. 1882. júl. 30. 61. sz.)

„A balatonfüredi Anna-bál – szép és díszes volt az idén is; kár, hogy egyrészt az esős idő, másrészt meg szélnek eresztett hírek, hogy a zsidók insultáltatni fognának, a jelenvoltak számát nagyon leszállították. Akik megjelentek, úgy fényes öltözé-

kük, mint kitartó jó kedvük által sokáig felejthetlenné tették ezen országos nevű bált.” (Veszprém. 1882. aug. 6. 33. sz.)

„Szekrényessy Kálmán: Balatonfüredi tárcza-levél: „A hires Anna-bál előkelő és víg volt ugyan, de füzértánczát csupán 11 pár tánczolta. A főrangú világhölgyeit akkor egyedül özvegy Keglevich Gyula grófné leányával, Róza grófnővel (gyászban) s egy szép, kedves gyermek, Gyürky Alice grófné, képviselték. Bizony még a rosszakarat sem vádolta azon bált, hogy onnan a középosztály leányait kiszorították a mágnásnők. – Hej azok az évek! Nyolcz év előtt Szliács egyik legmulatságosabb utóidéjén Gyürky grófnőt mint „kis leányt” tanítottuk „nyilvánosan” tánczolni. Szinte meglepett, mikor az akkori kedves gyermeket mint kifejlett szép hajadont láttam most magam előtt.”

(Veszprém. 1882. aug. 20. 35. sz.)

1883

„A balatonfüredi fürdőidő tetőponton van. Minden szoba elfoglalva; az üresülő szobákat megrohanják a várakozók. Julius 14-ig 1192 fürdővendég fordult meg, akik a Balaton testet lelket üdítő hullámaiban felejtik el az élet ezerféle aj-baját. Különösen szép estefelé az alsó sétány a szép Balaton tükrevel, melyen igen kellemesen pihen a szem a kéj-hajórajon. A közlő Anna-bál még fokozni fogja a fürdőközönségnek úgy számát, mint érdek-lődését.” (Veszprém. 1883. júl. 22. 29. sz.)

„A balaton-füredi „Anna bál” – folyó hó 29-én tartatott. Még a nap is kíváncsibb volt mint más-kor: korán reggel felkelt, levetette biborszínű schlaffrokkját, kitörölgette szemeit, megrázta

aranyfürtös fejecskéjét, fürtjei felbomolva egész pompájukban folyák végig, végig le a földig. Most belekacsingat a Balaton tükrebe, tetszhetett magának, mert megelégedett mosoly játsza körül eper ajkait, örömsugárzó arczczal fordult most már – bevégzett toilette után – félénk mintegy biztatva, hogy ne aggódjunk cseppet se, mert Annácska nem lesz oly pityergő szent, mint Flóra volt. Terpszichore papjai, papnői ma örömkelyhet nyujthatnak egymásnak és nektárt szürcsölhetnek. Nem csalt meg a napocska, vidám maradt egész napon, reményt keltve szeretetet fűzve mindenfelé. Napocska jóakarátának, buzditásainak volt is lát-szatja. Ugyancsak már kora reggel minden Füred-re vezető utat szekerek hosszu sora lepte. Diszesebbnél diszesebb hintók, kabrioletek, egysze-

rű kocsi és gyalogosoknak se vége, se hossza. De alig is fért már el a sok nép. A színház zsufolva, a vendéglők tömve, a sétatereken ember ember hátán, még a ligetben is alig lehetett mozdulni és mindamellet a szentegyházakba is jutott ember elég. Dél felé már napocska is izzott, de ekkor előállt zephirke és a legfinomabb illatszerekkel illatossá tett levegőt, legyintgetett a napocskára, miből valamelyest nekünk is jutott, de az iblanyhoz²⁵ szokatlan ember elkábult, csak hogy elkábulni is öröm volt, legszebb női karok fogták fel az embert, ki is az emberbaráttól sodorva ily módon jutott a meny-

nyeknek országába, pardon! a bálba vagyis – már látom egyhamar el nem találom az igazi szót – bálterembe, de ez igazi menyország volt, hol tánczot jártak szerafok és angyalok, elmebódító szívandallító tánczot kivilágos kivirradtig. Ki ott volt, tudom jól még holnapután is alszik, én is csak oly véletlen ébredtem fel, de hézagos referádamból is kiviláglik, hogy még sem aludtam ki magamat, kérem azonban addig is ezzel beelégedni, míg teljesen felébredek. Esedezem kedves olvasóim! Hogy aludni, aludni jó. B.-Füreden, 1883. július utolján. („Zala”) Sziklai.”(Veszprém. 1883. aug. 5. 31. sz.)

1884

„Az Anna vigalom Füreden népesebb volt, mint a mult évi, de nem a régi. A gyógyteremben folyt le a vigalom, mely 10 óra után kezdődött. 18 pár tánczolta a francziákat; ott voltak Inkey István ne-jével b. Ötvös Jolánnal, Gyulay Aranka, Széll Piro-ska, Braun k. a., Stökéné, Ádámné, Környeyné, b. Dóry Lajos ezredes ne-jével, gr.Eszterházy Andor, Vadnay Károlyné leányával, Vécsey Mihály és La-jos, Krasznay, Kopácsy Viktor, Kenessey Zoltán stb. A vigalom jó kedélylyel folyt le. Károlyi Nán-dor fogadásra nem volt arany-nap, mert kevés volt a vendég, pedig mindent elkövetett a bál fényére és megérdemelte volna a pártfogást. A toillettek egyszerűek voltak.”

„Kiss Jancsiék zenekara B.-Füreden köztetszében részesül s barna legényeink meg vannak elé-gedve ottani sorsukkal. Az Annabálon ugyan nem játszottak; de ez azért történt, mert az e napra nekik szerződésileg biztosított 80 frt helyett csak 40 frtot akartak fizetni. Valami hirtelenében előterem-tett malaczbanda huzta aztán kinnal, amilyen a fü-

redi szomorúságokhoz éppen beillett. Művészeink e hó végével visszatérnek körünkbe.”

„A Balaton-Füredi Anna-bál f. hó 27-én tartat-tott meg a füredi gyógyteremben, igen szép siker-rel. A főrangú világból ugyan kevesen voltak jelen, de annál jobban volt képviselve a polgári osztály, ugy, hogy valóságos kedélyes tánczmulatság vált belőle. A tulzott fényüzés, melyről ez a bál évek előtt kiünt, csinos egyszerűségnek adott helyet, a leányok többnyire egyszerű fehér ruhában jelentek meg. A bál 10 órakor kezdődött és csak világos hajnalkor ért véget. Hölgyek közül felemlithetjük következőket: Dóri Gábriella bárónő, Nyiry Jolán, Baraun Gizella, Vadnay Margit, Széll Piro-ska (Arany Jánosnak bájos unokája), Gyulay Aranka, Pick Zsófia, Ádám Ilona, Korizmics Antalné, dr. Környei Edéné, Schwabe k. a. stb. Az első négyest 20 pár tánczolta. Radits Bernát zenekara becsüle-tére vált a fehérváriaknak....”

(Veszprémi Független Hírlap. 1884. aug. 2. 31. sz.)

1885

„Mebukott a Flóra-bál. Ez a szenzációs hír futotta be Balaton Füred minden zege-zugát. – Ez a hír nem volt koholt. Factum volt, mert a bálon még egy fél tánczos-párt sem lehetett látni. ...” (Veszprémi Független Hírlap. 1885. júl. 25. 30. sz.)

„Balaton-Füreden az Anna-bál, épp úgy mint a Flóra-bál, rosszul sikerült. Mindössze 14 pár

tánczolt. Bizony kár a régi, jóhírű vigalomért!” (Veszprémi Független Hírlap. 1885. aug. 1. 31. sz.)

„A b.-füredi általán kedvelt és híres „Anna” bál mult hó 29-én megtörtént, elég fényesen, de nem volt oly látogatott, mint ezelőtti években szokott lenni, a francia négyest csak 14 pár tánczolta.”(Zalai Közlöny. 1885. aug. 8. 32. sz.)

1886

„Az Anna-bál. A balatonparti három megye, Zala, Somogy és Veszprém fiatalsága elhatározta, hogy a balatonfüredi régi Anna-bálokat, melyek oly nagy fénylyel s messze földre szóló hirnévvel

tartattak régen, újból feleleveníteni. A mozgalom rendező-bizottságának élén Fenyvesy Ferencz országgyűlési képviselő áll. A bizottság nagy tevékenységet fejt ki arra nézve, hogy a bál már ez idén

megtartható legyen. Eddigi megállapodás szerint a régi hirneves bál az idei fürdőévad alatt augusztus 1-én, belépti-díj mellett, a füredi gyógyteremben tartatik meg. A jövedelem a Balaton-Egylet javára fog esni, a mely ezt oly teljes mértékben meg érdemli. Mert hogy a füredi élet újból fellendült és a Balatonvidék széles körökben ismertté s látogatottá vált, jó részt ezen egyletnek köszönhető.” (Veszprémi Független Hírlap. 1886. júl. 17. 30. sz.)

„... Az idén az Annabálhoz is igen szép remények fűződnek; s három megye fiatalsága versenyez egymással, hogy ez a hagyományos, előkelő jellegű bál az idén megközelítse fényben ama régi, sokat emlegetett Anna-bálok sikerét, melyekre nemcsak a Dunántul, hanem az egész ország minden nevesebb főiri és gentry családjá elküldte a maga képviselőit. Most már csak az öreg urak emlegetik e letűnt korszak szépségét, melyekben egy-egy bájos ünnepelelt bálkirálynő hírét mindenüvé elvitték a hírlapok; s a toilette-ok szépségéről hetekig beszélt a krónika. Akkor meg igazán valóságos gentryfürdő volt Balaton-Füred; s a Dunántul minden nevesebb familiája ott nyaralt...” (Veszprémi Független Hírlap. 1886. júl. 24. 31. sz.)

„A füredi Annabál csakugyan jól sikerült, nem hiába vette kezébe három megye fiatalsága. Már évek óta hanyatlott régi hiréből az egykor emlékezetes vigalom, mostantól fogva tán ismét visszanyerte fényét, varázsát. A füredi társaságnak majd minden előkelőségét itt láthattad, vagy lent a fényes nagyteremben, vagy az emelet páholyaiban. A szép menyecskék és leányoknak koszoruja nemcsak a Balatonmelléki megyékből, de a főváros és megszé vidékekről is; valóságos virágos kert. A fiatalság szinte nagyszámban, s folyvást járta a tánczokat jó kedvvel, lelkesedve, tehát a hölgykoszorúnak nem lehet panasza. A bajai zenekar ugyancsak talp alá huzta s vége-hossza nem volt a csárdásnak. Nagy izlés és elegantiával készült ruhák; a selyem méltó trónusán ült, habár – örömmel mondhatjuk – az egyszerűség is méltán ragyogott democraticus fényében. Az uradalom főkertésze a helyiségeket kiváló izléssel diszíté s az általa kötött szebbnél-szebb óriás virágcsokrok a szép hölgyek kezében illatárral öntötték el a termet. A táncz világos reggelig tartott...”

(Veszprémi Független Hírlap. 1886. aug. 7. 33. sz.)

1887

„A Balatonparti fiatalságból alakult rendezőség által július hó 31-ik napján Balaton-Füreden a gyógycsarnok dísztermében a Balaton-Füredi szeretetház és a Balaton-egylet javára zártkörű Annabál rendeztetik, melyre a meghívók már szétküldettek. A rendezőség élén állanak: dr. Fenyvessy Ferencz elnök, Vadnay Andor elnök, Kovács Rezső titkár, dr. Sziklay János titkár, Wenninger Mátyás pénztárnok. Belépti díj: személyenkint 3 frt. Páholy 10 frt. Kezdeté 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jegyek a meghívó előmutatása mellett Koller Károly és Marton Lajos urak kereskedésében B.-Füreden kaphatók.” (Veszprémi Független Hírlap. 1887. júl. 23. 35. sz.)

„A balaton-füredi Anna-bál vasárnap folyt le a gyógycsarnok dísztermében. Közönség szép számmal jelent meg a táncvigalmon, mely kedélyes hangulatban folyt le és reggeli 4 óráig tartott Dankó Gábor zenekarának játéka mellett. A rendezőség a

hölgyeket csinos női táncrendekkel lepte meg. Egy munkatáskát ábrázolt, melynek előoldalán balatonparti tájképek voltak láthatók. A páholyok mind el voltak foglalva s így jövedelem is maradt a szeretetház és a Balaton-egylet javára.” (Zalai Közlöny. 1887. aug. 6. 32. sz.)

„Anna-bál B.-Füreden. A balaton-füredi „Annabál”, melyet pár év óta nem a balatonfüredi fürdővendégek, hanem az e célból ideutazó balatonparti ifjuságból alakult bizottság rendez, mult vasárnapon tartatott meg. Az első négyest összesen 28 pár tánczolta. A kezdetben igen feszült hangulat csak a vacsora után változott kedélyessé. Már régen kivirradt, mire az utolsó csárdás melodiai elhangzottak. A bál, mely a balatonfüredi szeretetház javára rendeztetett, 180 frtnyi tiszta jövedelmet hozott a jótékony célnak.”

(Veszprémi Független Hírlap. 1887. aug. 6. 37. sz.)

1888

„Az Anna-bál B.-Füreden, mely nyilvános lesz, aug. hó 5-én tartatik meg. A rendezőbizottság már erélyesen működik. – Belépti-dijak: Személyjegy 3 frt, családjegy (4 személyre) 8 frt. Páholyjegy 10 frt.” (Veszprémi Független Hirlap. 1888. júl. 28. 31. sz.)

„Balaton-Füreden most van az ivad delelője: az idegen forgalom állandó, a kedvezőtlen időjárás azonban itt is érezteti magát. Ma este ismételve

„Velencei éj”-t rendez a Balatonon Somogyi derék szintársulata, mely kedvencze lett a fürdőközönségnek. A holnapi „Anna”-bálra igen nagy előkészületek folynak.” (Veszprémi Független Hirlap. 1888. aug. 4. 32. sz.)

„Balaton-Füreden az „Annabál” részvéthiány folytán nem tartatott meg.”

(Zalai Közlöny. 1888. aug. 18. 33. sz.)

1889

„Az Annabál Füreden. Vettük az alábbi meghívót: „Meghívó Balaton-Füreden a gyógyteremben Gróf Cziráky Béláné Ő Méltósága védnöksége alatt 1889. augusztus 4-én tartandó zártkörű Anna-bálra. Gróf Eszterházy Ferencz elnök, Gróf Berthold Miklós alelnök, Kovács Rezső pénztárnok, Écsy József ellenőr, dr. Sziklay János titkár, dr. Engel Gyula bálorvos. Bezeredy László, Bogyay Aurél, Bogyay Jenő, Bohumniczky Andor, Csesnák Miklós, gróf Eszterházy Andor, gróf Eszterházy Béla, dr. Fenyvessy Ferencz, Gaál Gásztón, Gulden Kálmán, Huray Ferencz, Huszár József, Huszár Gyula, Jankovics Gyula, Kenessey Zoltán, Keserű Imre, gróf Károlyi László, gróf Karácsonyi Camilló, dr. Mayer Ferencz, báró Miske Kálmán, Petrich Lajos, Purgly Pál, Súlyomi István, Soós Pongrácz, ifj. Svastits Benő, Székely Emil, dr. Szigethy Elemér, dr. Vizlendvay József, Vizlendvay

Imre, Vlasits Károly, Venninger Mátyás. Beléptidij: személyenként 3 frt, családjegy 8 frt, páholy 10 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak. Jegyek a meghívó előmutatása mellett Koller Károly és Marton Lajos urak kereskedésében B.-Füreden előre váltható, ugy este a pénztárnál. Kezdeteste 9½ órakor” (Veszprémi Független Hirlap. 1889. aug. 3. 35. sz.)

„Az Anna-bál Bfüreden mult vasárnap igen fényesen sikerült. A négyeseket 30-40 pár tánczolta s oly szép válogatott elite-közönség volt együtt, minő egy évtized óta nem volt. Volt is jókedv bőviben s a fényes vigalom eltartott reggelig, amikor a vendégek „A jövő évre viszontlátásig” szóval vettek bucsut egymástól.”

(Veszprémi Független Hirlap. 1889. aug. 10. 36. sz.)

1890

„Annabál Balaton-Füreden jul. 27-én tartatik meg, melynek fényes sikerére évtizedek óta nem volt oly kilátás mint az idén. Rendező bizottság: elnök gróf Zichy István, alelnök Hertelendy Ferencz. Ádám Károly, gr. Andrassy Géza, br. Bornemissza Gábor, Dóry Lajos, gr. Esterházy Andor Béla és Mihály, dr. Engel Gyula, Écsy József, Huszár Gyula és József, Inkey István és ifj. József, Jankovics Gyula, gr. Károlyi László, ifj. Lichtenstein Lajos, gr. Lentrum Rudolf, Mihalkovics Tivadar, gr. Nádasdy Ferencz és János, br. Piret Lajos br. Putheány Géza, Pongrácz Aladár, Szarvasy Imre és Sándor, Székely Emil és Szelessy Dániel. Véd-

nöknő: Eszterházy Mihályné, Antoinette grófnő.” (Zalai Közlöny. 1890. júl. 26. 30. sz.)

„Balaton-Füreden holnap, vasárnap lesz az „Anna-bál”, mely nagy sikert ígér. Rendezősége élén a magyar főuri világ elite-je áll s az ország minden részéből megjönnek erre a legkiválóbb családok. Tegnap a színházban diszelőadás volt, gróf Esterházy Mihály, a yachegylet népszerű elnöke tiszteletére, mely alkalommal a „Szegény Jonathán” került színre diszes s nagy közönség előtt.” (Veszprémi Független Hirlap. 1890. júl. 26. 31. sz.)

1891

„Az Anna-bál Balaton-Füreden augusztus 2-án lesz! Előre is felhívjuk rá a közönség figyelmét.”
(Veszprémi Független Hírlap. 1891. júl. 25. 33. sz.)

„A dunántuli vigalmak leghiresebbje, a füredi Anna-bál mult vasárnap alig várt szép sikerrel folyt le a helyi gyógyteremben s reggelig tartott. Nemcsak a helyi fürdővendégek s a vidék intelligenciája, de a szomszédos fürdők elite-je is képviselve volt azon. A rendezés kifogástalan volt s igazi

magyaros, fesztelen jókedv uralgott. A szép leányok teljes névsorát tudósítónk nem jegyezhetette föl mind (már éjfél előtt szerelmi buskomorságba kábult!), s így csak az alábbi rózsacsokorral szolgálhatunk olvasóinknak. Ott voltak: Máthé Margit, Nagy Tilda és Jolán, Kacs Kovics Ida, Horváth Gizella, Halabauer Irma, Tóth Erzsé, Vásárhelyi A., Eberling Palma, Halász Irma, Enyeseiné, Stefani-des Olga, Manojlovits Margit, Sulyovszky Ella stb., stb. (Veszprémi Független Hírlap. 1891. aug. 8. 35. sz.)

1892

„Balaton-Füred, júl. 30. (A „Veszpr. Független Hírlap” levelezőjétől.) Blaha Lujza holnap, 31-én, az Anna-bál napján a füredi színházban az Ingenyélőkben fogja a közönség igaz lelkesedését, ki tudná megmondani hányadszor – felkelteni. A darabban a népszínmű szerzője Vidor Pál valamint Csongor Mariska a népszínház tagjai is vendégszerepelnek.

E hó 19-én fényes házibál tartatott a gyógyteremben, melyet kiváló szeretetreméltósággal rendezett báró Splényi Ödön, a ki személyes közbenjárásával és lekötelező egyéniségével a különböző vallásfelekezeteket kedélyes és fesztelen vigalomra hozta egybe, a mi Balaton-Füreden örvendetes esemény számba megy. Br. Splényi Ödön nejjével, Blaha Lujzával és gyermekeivel voltak ott, s a fényes közönség élén maga Svastich főispán is élénken járta a tánczot. A táncz jókedvvel folyt, de a fiatalembereket úgy kellett kihuzni, mint a ternóban²⁶ a vörös számot, oly kevesen vannak.

Polgár Károly szintársulatát a közönség eddig kevésbé pártolta; igaz, hogy a kedvezőtlen időjárás is nagyban járult ehhez, mert a hűvös-szellős aréna sok vendéget tartóztat otthon. Most azonban csaknem felére redukálták a helyáratat s több kiváló vendég is fellép a hét folyamán, az egyes előadásokon. Holnap, vasárnap e vendégtjátékok eleje lesz s ebben (Ingenyélők) Splényi báróné Blaha Lujza asszony lép fel, a kórház javára. A jövő héten színpadra kerül, hétfőn: „Fatanicza”; kedden „A vén bakkancsos s fia a huszár.”

Holnap, vasárnap lesz az Annabál, melyet Splényi báró fog rendezni, s bizonyára nagy sikerrel fog lefolyni. Készül rá egész Füred s a vidékről is sokan jönnek e vigalomra. Külön meghívók nem adattak ki.” (Veszprémi Független Hírlap. 1892. júl. 30. 31. sz. 2. p.)

„Ma tartják az Annabált Füreden. Az idén B.-Füred rendkívül látogatott lévén az Annabál kiválóan fog sikerülni.” (Tapolcza és Vidéke. 1892. júl. 31. 31. sz.)

Blaha Lujza és báró Splényi Ödön

„Balaton-Füred, aug. 5. (A „Veszpr. Füg. Hírlap” levelezőjétől.) Mult vasárnap délután lépett föl Blaha Luiza asszony a balatonfüredi színházban, a kórház javára rendezett jótékonycélu előadásban. Az „Ingyenélők”-et adták és a művésznő szokott művészetével, de még a szokottnál is virágosabb jókedvében játszotta szerepét.

A színház ez alkalomból minden zugában megtelt és a közönség elejétől végig hangos ovációkkal kísérte Blaha Luiza asszony játékát, akinek koszorúkkal és bokrétákkal is hódoltak. Az ovációkból kijutott Csongory Mariska kisasszonynak és Vidor Pálnak is, kik szintén közreműködtek a jótékonycélu előadáson.

Ugyancsak mult vasárnap tartották meg a balatonfüredi „Anna-bált”, a mely mindenképp túltett az előző évek multságain. Az első négyest körülbelül 100 pár tánczolta, akik közt sokan voltak a fővárosból ez alkalomra lerándult vendégek. A Balaton parti vármegyék társasága és a fürdőzőközönség előkelő hölgyei kiadták a jelszót, hogy a füredi Anna-bálnak vissza kell szerezni régi jó hírnevét és buzgólkodásukat siker koronázta. Nem is eshetett másképp, mikor a védnökök közt olyan hölgyek voltak, mint Beniczky-Bajza Lenke, Csemegi

Károlyné, br. Splényi Ödönné, ifj. Cséry Lajosné, Papszász Györgyné, Tóth Kálmánné, Bolgár Ferenczné, Földváry Eleménné, Ugron Ákosné, Vadnay Béláné, Ziskay Antalné, Markos Mihályné, Mangold Henrik drné, Takács Endréné és Andrásy Antalné.

Érdekességet kölcsönzött a bálnak, hogy Splényiné Blaha Luiza asszony ez alkalommal mutatta be a világnak Sáríka leányát.

Az említetteken kívül még ott voltak: Esterházy László grófné, Tellemann báróné, Mocsáry Imréné, Schmidt Tituszné, özv. Milpörk Viktorné, csabai Schöninger Alfrédné, Csigó Pálné, Paál Dénesné, Barcsy Jánosné, Tillmann Lajosné, Lóczy Lajosné, Krett Nándorné, Bohn Gyuláné, dr. Hegyiné. Leányok közül: Papszász Erzsike és Ida, Mocsáry Erzsike, Tóth Irma és Mimi, Küttel Beatrice, Földváry Valéria, Beniczky Agatha, Eitner Anna, Paál Gizella, Bittó Mariska, Csigó Aranka, Jordán Irma, Barcsay Judit és Róza, Jankó Miczike, Némethy Blanche, Viszkidenszky Anna és Róza, Fittler Berta, Gyalos Katicza, Waldner Róza, Hegyi Szeréna, Fuchs Margit, Zombath G., Andrásy Ida, Kaufmann Melania és számosan.” (Veszprémi Független Hírlap. 1892. aug. 6. 32. sz.)

1893

„A füredi Anna-bál. (Saját tudósítónktól.) Balaton-Füred az évad tetőpontját érte el és igazán érdekes a mostani érdekes életet ott megfigyelni. Természetes, hogy az érdekesebb részét a gyengébb nem képviseli, mely a délutáni sétán teljes díszben szokta magát bemutatni. És dicsérőleg legyen felemlítve, hogy a hölgyek egyáltalán pompát nem fejtenek ki és az ugynevezett slep egészen ki van zárva. Látni gyönyörű alakokat igen jó csinált ruhákban. A modern szabászat szépészeti felfogása az egyszerűséggel párosult csin, bizarr kiegészítésekkel. Különösen a kalapokban láthatni legszebb változatosságokat, csipke szalag virágtól vetélkedik díszítésben. Az alaki formákat meg alig lehet leírni és ez a szép nem egy nagy előnye, – mert mindenkinek jut egy magához való forma. Az erősebb orruaknak csak a végét lehet látni – a piczi, pikáns, pisze orruak felszalagozott, hátraillesztett kalapokat hordanak. A dus hajuk csak tenyérnyi kis kalappal fődik a fej tetejét. A ritkább hajuk egy csipke és fulárd²⁷ labirinttel veszik körül különben érdekes ábrázatukat. És ez a sok szép fej csak egy hemzseg uton utfélen.

Annyi sok szép asszony és leány, hogy nevük egész nagy lajstromot töltene ki, csak annyit mon-

dunk, van néhány feltűnő fekete, egy sereg szőke és egy kiváló vöröshaju szépség közöttük. Az alakokban meg válogatni lehet, sugármagas, mellette közép gránczi őz kicsiben stb. Szóval a szem itt szép legegőre akad. Ha azután még részt veszünk a csevegés, a csiripelés és turbékolásban, akkor az unalmat még hirtől sem ismerjük.

És ez a sok szépség és gyönyörűség mind-mind mulatni akar és sok-sok kebelben egy kis aggodalom üti fel fejét: az „Anna-bál.” Lesz-e elég tánczos? És ha lesz, jut-e majd neki elég? Mert az borzasztó volna és hideg borzongás futja át egész testét, ha a francia négyesnél ülve maradna. Még sokat elárulhatnék, de nem teszem, mert nem is fogom tenni.

Minél jobban közeledünk az Anna-bálhoz, annál nagyobb volt a leányseregben az izgalom. A déli és esti hajóval érkező vendégek közül vizsgaszemmel kifürkészték, hogy hány tánczos érkezett és ha közöttük egy ismerősre akadtak, úgy az hangos üdvözléssel fogadtatott, és körül rajozva kísérték a kedves tánczó jóvevényt.

A remény hőfoka zöldelő színben mindig föllebb szállt – midőn váratlanul egyszerre lecsapott egy sujtó villám színes nagy hirdetések alakjában uton-

utfélen hirdelve, hogy Siófokon 30-án lóverseny, regatta és bál lesz – azon a napon, mikor Füreden az Anna-bált tartják meg. Ez borzasztó volt! Nyomban az a hír kapott lábra, hogy az Anna-bált elmarasztalják. Hisz Füred üres lesz. A „Stefánia Yacht Egylet” átmegy Siófokra – egyetlen mágnás nem lesz az Anna-bálban – szóval megbukik a bál, az a bál, mely egy század óta fénypontját képezte Balaton-Fürednek.

A vigalmi bizottságot ostromolták: lesz-e bál? Lesz hát! Volt a felelet és ernyedetlen szorgalommal dolgozott tovább. És volt is bál. Hiányzott ama káprázó fény, nem volt annyi családi ékszer, de volt sok, sok szép leány és asszony, volt jó kedv, fesztelenség, milyen még Füreden nem volt.

És a mi a fő, a szép tánczpiaczon petrezselymet senki sem árult. Simán folyt le a táncz. Már a lámpák halaványodtak a felszálló nap arany tüzeiben és a cigány még mindig huzta és az ifjuság még mindig tánczolt.

Lezajlott a féltett bál és sikerült. A magyar mágnások teljes számmal hiányzottak azon bálból, mely minden évben mintegy randevuja volt. Az apró csevegések a siófoki és füredi mulatságokról még folyton tartanak és mi semmit sem árulunk el. A nagy meleg után kissé hideg van!” (Veszprémi Független Hírlap. 1883. aug. 6. 33. sz.)

„Saját tudósítónktól. – augusztus 2-án. A balaton-füredi Anna-bál, melyet július hó 30-án tartottak meg, minden várakozáson felül fényesen

sikerült. Azt hittük ugyanis, hogy a szintén e napra rendezett siófoki ünnepségek el fogják vinni a Füredi Anna-bál megszokott közönségét, azonban nemcsak hogy a régi, kedves ismerősöket láttuk viszont, hanem már évek óta nem volt a füredi Anna-bálnak ily nagy és fényes közönsége. Amin nem lehet csodálkozni, hisz a füredi saison most érte el tetőpontját. Lakás már napok óta nem kapható; a Grand Hotel²⁸ vendéglősnél 60 távirati megrendelés hever rakásra, melynek a vendéglő tulajdonosa nem tud eleget tenni. A füredi ez idejű Anna-bál nem maradt mögötte a hagyományos Anna-bálnak sem fény, sem jókedv tekintetében. A legelőkelőbb közönség jelent meg és csak késő reggel oszlott szét. Ott voltak: Csemegi Károlyné (Budapest), Ullein Józsefné (Sopron), báró Splényi Ödönné, Blaha Sárrika, Wlassics Gyuláné, Bolgár Ferenczné, dr. Környei Edéné, Matuska Istvánné és leánya Mariska, Zombath Istvánné és leánya Gabriella (Veszprém), Frivaldszky Sándorné és leánya Sassa, Heidlberg Róza, Berger Zsigmondné és huga Koháry Margit, Neuwirth Olga, Losonczy Istvánné, dr. Engel Gyuláné, Süttö Antalné leányaival, Székely Emilné, Blazsejovszky Matild, Nikó Lina, Paur Lipótné és leánya Eugénia, Bitó Mariska, Kocsis Gizella és Kata, Dietrichstein Pálné, Máriássy Gizella, Papp Gyuláné leánya Irén, Fay Margit és Lenke, Polyák Lajosné, Plescher Józsefné, Broczky Marietta, Berger Anna, Krausz Frici, Barthalos Olga stb.”

(Balaton. 1893. aug. 6. 8. sz. 2. p.)

1894

„Széles magyar nemzeti színű plakátot kaptunk: Balaton-Füreden 1894. július 29-én a fürdőintézet gyógytermében tartandó amaz bálra a t. közönséget tisztelettel meghívja a fürdőigazgatóság nevében a rendező bizottság. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Belépti díj: személyenkint 2 frt, páholy 10 frt. Kezdeté este 9 órakor.” (Zalai Közönség. 1894. júl. 28. 31. sz.)

„A balatonfüredi „Annabál”-ban az első négyest 112 pár tánczolta, míg a 3-dik négyest fél hat órakor kezdték és 96 pár állott föl.” (Zalai Közönség. 1894. aug. 4. 32. sz.)

„A balatonfüredi Anna bál múlt hó 29-én tartott meg. Fényes volt és méltó ahhoz a hírnevéhez a melyet országszerte kivivott magának. Mindazok a kik abban részt vettek felségesen mulattak és tánczoltak kivilágos kivirradtig. E fényes és emlé-

kezes mulatságban részt vettek: Stephanides Olga, Blaha Sárrika, Gruber Szeréna, Szakáll Hajnalka, Serák Irán és Aranka, Szakkay Györgyike, Gruber Flóra, Gaál Emilia, Gowrig Adrienne, Hertelendy Irma, Jankovics Margit, Körmendy Szeréna, Elvira és Aranka; Kenessey Clodi, Lévy Sárrika, Lonkay Lenke és Adrienne, báró Pongrácz Augusztá és Margit, Patrubány Jakabffy Berta, Patrubány Irma, Percel Rozina, Plachy Brigitta, Szabó Irma és Juliska, Sztrakai Gabriella, Szalatkai Sárrika, Börzsönyi Irénke, Bárczy Margit, Brodszky Marietta, Cseh Annika, Cserépy Ida, Drechsler Dalma, Daru Ilona, Finkey Juliska, Ferenczy Lujza, Fischer Ilona, Fittler Berta és Vilma, Horváth Gizella, Jassik Ida, Lázár Gizella és Matild, Laczkovics Ludmilla, Mayer Macza, Paál Erzsike, Pfeiffer Mari és Irma, Schmidt Margit, Speletich Magda, Torma Jolán, Tóth Mariska és Kamilla, Thury Ilonka, Tóth Irma, Sentiványi

Wagner Hortense, Vessey Margit, Vermes Ella, Vághy Pfeiffer Ilona, Zombath Gábris stb kisasz-szonyok.

Börzsönyi Mihályné, Bérczy Lászlóné, Brodszky Lajosné, Baumgarten Egmontné, özv. Csiky Lázár-né, Csemeghy Károlyné, Cseh Eduárdné, dr. Csengery Jánosné, özv. Drexler Izabella, dr. Engel Gyuláné, monostori Erreth Jánosné, Finkey Gyuláné, Ferenczy Károlyné, Fellner Lajosné, Fischer Károlyné, Fittler Béláné, Gaál Jánosné, fegyverneki Gowrig Ferencné, Hertelendy Béláné, Heumann Sándorné, dr. Hortoványi Józsefné, dr. Hegedüs Sándorné, özv. Janiky Péterné, Janiky Miklósné, Kovács Sebestyén Aladárné, Kozma Zomborné, Körmendy Józsefné. Kovács Kálmánné,

Kaufmann Ignáczné, Kenessey Móriczné, Lóczy Lajosné, Mangold Béláné, dr. Papolczy Gyuláné, Percel Vilmosné, Purgly Sándorné, Plahy Bertalanné, Paál Dénesné, Stefanides Henrikné, Szabó Imréné, Szakáll Mihályné, Serák Károlyné, Streicher Vilmosné, Sztrakay Norbertné, Sugár Józsefné, Schönninger Alfrédné, dr. Seh Károlyné, báró Splényiné Blaha Lujza, Szalatkay Istvánné, Torma Jánosné, Tóth Lászlóné, Teleszky Ferencné, Tornyos Sándorné, özv. Végh Györgyné, Vessey Sándorné, Viosz Béláné, Várady Béláné, Vessel Valadimirné, Vadnay Kelemenné, Voits Gergelyné, Vadnay Béláné, Wurda Zombath Istvánné, stb. urnők.”

(Balaton. 1894. aug. 5. 10. sz. 3. p.)

1895

„Meghívó. Balaton-Füreden 1895. évi augusztus hó 4-én a fürdőintézet gyógytermében tartandó Anna-bálra a t. közönséget tisztelettel meghívja a fürdőigazgatóság nevében a rendezőbizottság. Külön meghívók nem bocsátatnak ki. Belépti díj: személyenkint 2 frt, páholy 10 frt. Kezdeté 9 óra-kor.” (Zalai Közlöny. 1895. júl. 20. 29. sz.)

„Annabál Balaton-Füreden. Balaton-Füreden f. hó 4-én fényesen sikerült Annabált rendezett a fürdőigazgatóság a gyógyház összes termeiben. A tündöklő, a fő- és székváros vigadóbeli termeibe méltán beillő bálon, hová az egész ország legszebb hölgyei sereglettek össze, valóságos vakító fényt árasztottak az ékszerek s valóságos versengés volt a pompa és toilette kifejtésében. A kedélyes és kasztszellemtől ment mulatság, melyen a négyese-ket 120-130 pár lejtette, csak a hajnali órákban ért véget. Különben álljon itt a névsorból mutatóul következő egynéhány név, melyek elég ékesen szólnak a bál sikere mellett: Lányok: Vaszary Ilon, (Kapos-

vár), Kornis nőv. (Budapest), Tarányi Mariska (Csopak), Plachy Brigitta (Pozsony), Paál Gizella (Veszprém), Somogyi Amália (B.-Füred), Márkus nővérek (Bpest), Papp Zseni (Köttse), Vétsy Margit (Szöcsén), Tallián Mariska (Kutas), Szabó nővérek (Veszprém), Szakáll Mariska (Gombád), Skublich nővérek (Zala-Egerszeg), Prichard nővérek (Bpest), Frey Etelka (Esztergom), Kenessey nővérek (Budapest), Ballai Freund nővérek (Budapest), Reviczky Minni (Veszprém), Richter Ilona (Bpest), Németh Aranka (Pécs), Asszonyok: Vaszary János-né (Kaposvár), Kovács Sebestyénné (Bpest), Tarányi Ferenczné (Csopak), Vécsey Sándorné (Szöcsén), Márkus Sándorné (Bpest), Szabó Imréné (Veszprém), Szakáll Mihályné (Gombád), Leopold Lajosné (Bpest), Prichard Royné, Mangold Flóra asszony, Huray Anna asszony, Stefanidesz Henrikné B.-Füred, Plachy Bertalanné (Pozsony), Dániel Mártonné (Bpest), stb, stb.”

(Tapolcza és Vidéke. 1895. aug. 11. 33. sz.)

1897

„Balaton-Füreden javában áll a szezon és – a mi az évad sikerének legbiztosabb jele, – akuttá vált immár a lakás kérdése. Alig van üres lakás. A kurszalomban egymást érik a hangversenyek, táncmulatságok, s a vizisport legváltozatosabb fajai is állandóan változatos szórakozásul szolgálnak a fürdővendégeknek. Az Anna-bálra, a fürdőhely e hagyományos, rendszerint fényesen sikerülni szokott táncmulatságára nagyon folynak már az elő-készületek. Szóval az idei szezon ellen nem lehet panasza sem az igazgatóságnak, sem a közönség-nek, melynek soraiban az idén fel-fel bukkannak a

miniszterek, a kik az obstrukciós idők alatt mesz-szebbre nem mozdulhatván, ugy látszik Füredet nevezték ki házi fürdőnek....” (Veszprémi Hirlap. 1897. júl. 25. 30. sz.)

„B.-Füred, aug.3. Az Anna-bál az idén oly fényes és sikerült volt, a milyen már nem volt évtizedek óta. Mintha egy varázsütésre visszatért volna a szép fürdő hajdani fénykora, olyan előkelő és nagyszámu közönség özönlött ide a hagyományos Anna-bálra. A tágas gyógyterem zsufolásig megtelt

fényes szép közönséggel az ország minden részéből, s szinte lehetetlenné vált a táncz, de azért a diszes társaság legjobb kedélyben együtt maradt a hajnali órákig. (Veszprémi Hírlap. 1897. aug. 8. 32. sz.)

„Füredőélet a Balaton zalai partján. A fürdőzésnek július hava nem igen kedvezett. Hetes eső a szobákba utasította a fürdővendégeket. Annál ragyogóbban köszöntött be augusztus hava és az Anna-bálokkal a fürdőidény elérte fénypontját. Bal-

Füreden mult vasárnap tartották meg az Anna-bált. Füred régen látott annyi szép asszonyt, szép leányt, mint azon a napon, Zala, Somogy, Veszprém sőt Fehérmegyének legelőkelőbb családjai voltak együtt a tágas gyógyteremben és a szép hölgyek kedvéért ott volt e vármegyék ifjuságának is színe-java. De nemcsak látogatottság, hanem pazar fény dolgában is ritkán látott e gyönyörű fürdő sikerültebb bált, mint az idei szezon, mely minden tekintetben kiválónak mondható. (Tapolcza és Vidéke. 1897. aug. 8. 32. sz.)

1898

„Balatonfüreden az idén az Annabált július 31-én tartják meg a gyógyteremben. A bál iránt igen nagy az érdeklődés mindenfelé s azért valószínű, hogy ismét olyan fényes és előkelő közönség fog ott

összegyűlni, mint az régi idők óta szokásos a füredi Annabálokön.”

(Balatoni Hírlap. 1898. júl. 27. 11. sz. 2. p.)

1899

„A balaton-füredi Annabál elnökségét Jankovich László gróf, Zalavármegye főispánja elfogadta. Dr. Ságheváry Jenő szolgabíró, fürdőbiztos, aki az Annabálok régi hírének, fényének visszaállításán fáradozik, fölkerete Zala, Somogy- és Veszprémmegyék fiatalságának tagjait a rendező bizottságba való belépésre. A mulatságot

oly nagyszabásúra tervezik, hogy a rendező bizottság 100-150 tagból fog állani, a nagy szám már magába véve nagy garancia a lányos mamáknak. A tánczrend érdekes balatonparti emlék lesz. A bált aug. 12-ére tervezik.”

(Tapolcza és Vidéke. 1899. júl. 23. 30. sz.)

1900

„Balaton-Füreden, a Balaton eme gyönyörű metropolis fürdőhelyén augusztus hó 11-én lesz a szokásos Anna-bál. A balatonfüredi Anna-bálok mindig előkelő helyet vívtak ki maguknak az Annabálok között. Az idei fényben, pompában s izlésben semmit sem marad el elődjektől, sőt azokat felül is mulja, mire garancia a rendezőség. Reméljük, hogy a dunántuli vármegyék szépei ismét össze fognak jönni Balaton-Füreden az idei Anna-bálon.”

(Veszprémi Hírlap. 1900. júl. 29. 30. sz.)

„Balaton-Füreden az e hó 11-én tartott Annabál nem valami fényesen sikerült. Ennek oka, mint értesültünk az, hogy nem gondoskodtak kellő időben rendező-bizottságról. – A legutóbbi kimutatás szerint 1955 vendég fordult meg az idén Balaton-Füreden.” (Veszprémi Hírlap. 1900. aug. 19. 33. sz.)

1901

„Balaton-Füreden az idei Anna-bál a szokottnál is fényesebbnek ígérkezik. A bál védnökségét Jankovich László dr. gróf, Zalavármegye főispánja és vizeki Tallián Gyula, Somogymegye főispánja vállalták el. A rendezőség élén, mely rendezőség a fürdő fiatalságán kívül Zala-, Veszprém-, és Somogy vármegyék ifjuságából áll Ságheváry Jenő dr. szolgabíró, a fürdő biztosa buzgólkodik. A bál augusztus 23-án lesz.” (Tapolcza és Vidéke. 1901. júl. 14. 29. sz.)

névsorában szerepel Vaszary Kolos, bibornok hercegprimás, aki kíséretével: Kohn Medárd püspökkel, Klinda Theofil c. kanonokkal és Andor György pápai kamarás titkárral április 9-ike óta vendége a fürdőnek. Továbbá: báró Hornig Károly püspök, Koszkol Jenő festőművész dr. Kautz Gyula, báró Splényi Ödön, báró Radvánszky Albert, dr. Nemes Antal apátplébános stb. Az idei balatonfüredi Anna-bál a szokottnál is fényesebbnek ígérkezik. A bál augusztus 3-án lesz.”

„Füredő-élet Balaton-Füreden. Az idén is előkelő közönsége van B.-Fürednek. A fürdővendégek

(Tapolcza és Vidéke. 1901. júl. 28. 31. sz.)

A Gyógyterem az 1900-as években

1902

„Anna-bál. Ötven szép leány és szép asszony. Ötven szemeszédett szép leány és asszony, sem több sem kevesebb! Ehhez még a megfelelő gardedames, mama, népség és katonaság: ennyiből állott a mai Anna-bál. A gyógyház dísztermét megtöltötte az üde fiatalság s ugyancsak bimbózott a sok-sok drága kelméjű báli „ruha”. (Az Anna-bálon viselt ruhák legnagyobb része Árvai J és társa cs. kir. udvariszállítók műterméből (Budapest Bécsi-utca 9. szám.) kerültek ki.) Mert hát tetszik tudni a mi, Annabálunk valóságos elite bál jellegét szokta viselni. Nem is szakadt vége hossza a dicséretnek s bámulatnak és mi sem természetesebb, mert a pozsgás arczu cukor babák a jelenlévő fiatalságot, de még az ezüsthaju fiatalságot is ideszámítva, rohamban meghódították és békóba verték. (Ki-ki magának csak egyet-egyét, óh, a szegénykék.)

Az est oroszlán része a fürdőigazgatóságot illeti s Langer István fürdőbiztosunkat, mint a fiatalság buzgó vezetőjét, ki lekötelező előzőkenységgel viselte a házigazda fáradságos tisztségét és mindvégig, de nem kevésbé buzgón támogatta őt a rendezőség is. Nem csoda tehát, hogy a kezdetben kissé feszes hangulat csakhamar jókedvvé változott s

mindinkább fokozódott s a kezdők mindinkább belemelegedtek. Egy szóval az Anna-bál – ide nem számítva a négyes csütörtökmondását – igen jól sikerült.

A teremben valóságos lomberdőt s üde tavaszt varázsolt ügyes főkertésziünk s e mellett a sok bájos arc, fakadó bimbók, ártatlan nefelejcsok pompáztak mindenfelé s nyoma sem volt a melegházi növényeknek, mert éjfél tájban még senki sem volt fáradt s az ujrak soha sem akartak betelleni.

A balaton-füredi Anna-bál olyan volt mint egy nagyobb fajta házi multság. Ez az oka, hogy itt mindenki jól mulatott s ez az oka, hogy aki egyszer végigtánczolta, nem egyhamar felejtje el. Jelen voltak: Báró Dániel Ernő és neje, gróf Csáky, Halbik Ciprián tihanyi apát, Francsics Norbert tankerületi főigazgató, Ling Valerián fürdőigazgató, Márkus Sándor ny. miniszteri tanácsos, Purgly László, Buhics Tivadar, dr. Ajtay B., Horváth Kálmán curiai bíró, Szabó György táblabíró, Dániel Elemér, Jekelfalusy István főh., lapunk szerkesztője, stb.

Asszonyok és leányok: dr. Jókai Mórné szül. Nagy Bella, Töreki Aladárné és két leánya, Somo-

gyi Zsigmondné és leánya, Forster Elekné, Erényi Sámuelné, Markovics Ida, Csiky Károlyné, dr. Halász A. Andorné, Rósenfeld J.-né (Kis-Szeben), Hodossy Lajosné és Matild (Győr), Nagy Riza, Kenessey Iza (Kenese), Horváth Lajosné és leánya (Losoncz), Stefanides Kopácsy Irmegard (Budapest), Szilágyi Stefanides Olga, Hochreiter Kornélné Zsifkovics Jolánka, Duhon Ödönné (Szigetvár), Gerő Antalné (Győr), Márkus Sándorné Viola Alice, Csikvánd Mártonné és Mariska (Győr), Tarányi Ferenczné és Margitka, dr. Scheffer Sándorné,

Márkus Józsefné, dr. Ócskay Mária (Zala Paka), dr. Csapó Kálmánné és leánya (Veszprém), Tamássy J.-né, Kuki Ilona és Edith, Kemény Andorné (Sármellék), Barthodeiszky Mária, Bogyai Lenke (Sármellék), Bosnyák Gázáné (Misefa), Békefi Györgyné és Margit (Várpalota), Pesgyánszky Ödönné és leánya (Zala-Egerszeg), Dobranszky Péterné, Ebersztné, gr. Csiky Györgyné, Deményfalvi Woys Istvánné, stb. stb.” (Balaton-Füred. 1902. aug. 6. 6. sz. 4. p.)

1903

„Anna-bál Balatonfüreden. Zala-, Somogy- és Veszprémmegye fiatalsága évről évre sikerült Anna-bált rendez Balatonfüreden. A fürdőközönség és a vidék intelligenciája teljes számmal résztvettek a bálon az idén is. Ott voltak: Gróf Jankovich László

főispán, Bubics Tivadar tb. szolgabíró, dr. Kétly Károly egyetemi tanár, Kautz Gyula ny. bankkormányzó, báró Dániel Ernő. A négyest 70 pár táncolta.”

(Zalai Közlöny. 1903. aug. 22. 34. sz.)

1904

„Balatonfüreden ezidén július 30-án tartják meg az Anna-bált, a melyre a meghívókat a múlt héten küldték szét. – A védnökséget Hertelendy Ferenc, Zalavármegye főispánja vállalta el. A bál a hagyományokhoz híven fényes lesz. Sok előkelő vendéget várhatnak. A meghívó következőleg szól: Meghívó a Zalavármegye, valamint a fürdőn tartózkodó fiatalság által a balatonfüredi fürdő

gyógytermében 1904. évi július hó 30-án méltóságos hertelendi és vindornyalaki Hertelendy Ferenc, Zalavármegye főispánja védnöksége által rendezendő Anna bálra, melyre kívül címzett urnak (és becses családjának) megjelenését kéri a rendezőség. Belépő díj: személy-jegy 4 kor, páholy jegy 20 korona. Kezdeté este fél 10 órakor.” (Zalai Közlöny. 1904. júl. 30. 31. sz.)

1905

„Anna-bál Balatonfüreden. Évről-évre hagyományos siker kíséri a balatoni fürdőtelepek rohamos emelkedése mellett is az ősi Füred Anna-bálját, a melyet Veszprém, Zala, Fejér, Somogy előkelő körei is fel szoktak keresni a nagy napon. Már napokkal azelőtt hol hajón, hol fogaton érkez-

nek a bálozók. A székesfőváros is büszke lehetne arra a szép női közönségre, mely az elmúlt vasárnap virradóra a füredi gyógyteremben az Anna-bálon megjelent, mely az idény tetőpontján nagy élénkséget keltett.” (Zalai Közlöny 1905. aug. 12. 32. sz.)

1906

„Zalavármegye, valamint a fürdőn tartózkodó fiatalság Balatonfüred fürdő gyógytermében 1906. évi augusztus hó 4-én németujvári gróf Batthyány Pál cs. és kir. kamarás, zalavármegye főispánja és neje szül. Inkey Valerie elnöklete alatt Anna-bált rendez. Kezdeté este fél 10 órakor. Belépődíj: személyjegy 4 korona, páholy-jegy 20 korona. Jegyek válthatók az igazgatósági irodában és este a pénztárnál.” (Veszprémi Hírlap. 1906. júl. 29. 30. sz.)

„Anna-bál Balatonfüreden. F. hó 4-én a fiatal leányokra oly korszakot alkotó Anna-bál, mely mindig fénypontját képezte a hazai nyári báloknak, ez idén, ha nem is oly jelentőségteljesen, de igen fényesen sikerült. Az érdeklődést azon körülmény tette az idén nevezetessé, hogy gr. Batthyány Pál főispán, az új koalíciós aera embere a bálon, mint védnök megjelenén, itt tette meg első szereplését nyilvánosan Zalavármegyében; természetes, hogy így a zalamegyei családok leányai is bevonultak és emelték a fényét, a névsorból látható, amugy is előkelő közönségnek. A négyest 40 pár táncolta. Az

egész mulatságon pajzán jókedv uralkodott, meglátszott az egész társaságon, hogy a Balaton partján a fürdő és a jó levegő, az életkedvet fokozza, meg is mutatták a táncosok, kik kivilágos kivirradtig mulattak. A sikerült rendezésben nagy része volt a két fürdőbiztosnak, Langer Istvánnak és Bubics Tivadarnak, szintugy a nagy tevékenységénél fogva általánosan ismert fürdőintézeti felügyelőnek, Moys Bogomér Istvánnak. Jelen voltak: gr. Batthyány Pál főispán, Batthyány József orsz. képviselő, Bibó Kálmán nagybirtokos, Csapó Kálmán főügyész, dr. Darányi Gyula ügyvéd, Drasche Lázár Alfréd miniszt. fogalmazó, Forster Elek nagybérlő, Földváry Elemér nagybirtokos, Gáspárdy Géza követségi tanácsos, Herzfeld Samu ujságíró, Horváth Kálmán kuriai bíró, Koller István nagybirtokos, Köves Ede nagybirtokos, dr. László Mihály, dr. Lóczy Lajos egyetemi tanár, Nagy Gyula nagybirtokos, dr. Németh Károly ügyvéd, Pongrácz Dezső főügyész, Pulszky Géza kamarás, Rippel Vencel prágai műegyet. tanár, Abaffyné, Baár Józsefné két leányával, gróf Batthyány Józsefné leányával, özv. Bendicty Gyuláné leányával, Bezerédy Lászlóné, Csapó Kálmánné Mici leányával, dr. Darányi Gyuláné, Drasche-Lázár Alfrédné, Forster Elekné leá-

nyával, Földváry Elemérné, özv. Gaál Lajosné, Gáspárdy Gézáné, Hertelendy Józsefné Irén és Mici leányaival, dr. Herzfeld Samuné leányával, dr. Hochhalt Károlyné, dr. Horváth Ákosné, Horváth Kálmánné, Kenessey Mórincné két leányával, Kerényi Andorné, Koller Istvánné Pepike leányával, Komlóssy Ilonka mamájával, Kövess Edéné, Langer Istvánné, László Elisa és Mártha, dr. Lóczy Lajosné, Moys Bogomér Istvánné, özv. Natty Józsefné Lotti leányával, Paukovich Andorné és Csilla leánya, Pénz Béláné, Pongrácz Jenőné Mici leányával, Pulszky Gézáné, özv. Rajky Lajosné Irma leányával, Rippel Vencelné leányával és fiával, Sarlay Sándorné, Skublics Lenke, dr. Szabó Jánosné, Szabó Józsefné Margit leányával, Takách Jenőné Lili leányával, Töreky Aladárné két leányával, Török Aranka és Vilmuska, özv. dr. Vutkovich Sándorné, Wurda Adolfné leányával. A sok és szép toalettek elárulták, hogy bizony van még a magyarnak pénze és drága ékszere, a néző publikum úgy érezte magát, hogy akár egy fővárosi elitbálon, azzal a különbséggel, hogy itt fesztelenebb és vigabb volt az élet.”

(Veszprémi Hirlap. 1906. aug. 12. 32. sz.)

1907

„Annabál. Zalavármegye, valamint a fürdőn tartózkodó fiatalság Balatonfüred fürdő gyógytermében 1907. évi augusztus hó 3-án a Zalaegerszegen felállítandó Csányi-szobor²⁹ javára Anna-bált rendez. Kezdeté este fél 10 óraker. Belépő-díj: személy-jegy 4 K, páholy-jegy 20 K. Jegyek válthatók az igazgatósági irodában és este a pénztárnál.” (Veszprémi Hirlap. 1907. júl. 28. 30. sz.)

„Anna-bál. Balaton-Füred fürdőben aug. 3.-án fényesen sikerült „Anna”-bált rendezett Zalavármegye fiatalsága és a fürdőigazgatóság a Zalaegerszegen felállítandó Csányi-szobor javára. A rendezőség élén Bubics Tivadar zalavármegyei aljegyző és Moys Bogomér István a fürdőintézet felügyelője gróf Batthyány Józsefnét nyerték védnőknőül, ennek köszönhető, hogy az idej Anna-bálok sorába, hova a szomszéd vármegyék legszebb hölgyei sereglettek össze és valóságos versengés volt a pompa és toilette-ek kifejtésében. A védnőknőbálanya megjelenésekor Ling Valérián fürdőigazgató meleg szavakban üdvözölte a védnőknőt és a báli közönséget, mire megkezdődött a tánc, mely

kedélyes hangulatban reggeli 6 óráig tartott. A négyest 60 pár táncolta; részt vett benne Bozó Pál százados, a Ludovika akadémia tanára, ki 18 akadémikust, mind kiváló táncosokat hozott magával. A jelenlévő szép hölgyek közül sikerült a következőket feljegyezni: Asszonyok: Álgya Sándorné, gróf Batthyány Józsefné, Bezerédy Lajosné, Bakcsics Ignácné, belatini Braun Gézáné, dr. Blaha Sándorné, Dingha Sándorné, br. Dániel Ernőné, dr. Darányi Gyuláné, Drasche Gézáné, Gaál Lajosné, budai Goldberger Albertné, Hertelendy Ferencné, Hertelendy Józsefné, dr. Hegedüs Aladárné, dr. Kendy Elemérné, Koller Istvánné, dr. Kantz Gyuláné, Kerényi Andorné, dr. Köves Andorné, Körmendyné, Kárnász Kálmánné, dr. László Mihályné, özv. Miklóssy Ferencné, kaposmérői Mérey Gyuláné, özv. Natti Józsefné, Ribáry Dánielné, Posztoczky Istvánné, dr. Papolczy Gyuláné, Sandl Jenőné, Szabó Józsefné, br. Splényi Ödönné Blaha Lujza, dr. Sághegy Jenőné, Somsich Miklósné, Takács Józsefné, Urhegyi Alajosné, Urhegyi Jenőné, Vécsey Tamásné, Vigyázó Imréné, özv. Vutkovich Sándorné, dr. Vadnay Béláné. Leányok: Álgya Margit, Ádám Ilona és Mariette, gróf. Bat-

thyány Vilma, Bezerédy Sári és Mariska, Gaál Ilona, Hertelendy Naudine, Hertelendy Irén és Micike, Hegedüs Jolán, Koller Bözsike, László Márta, Rónay Márta, Natty Klotilde, Nagy Matta, Szilágyi

Erzsike, Szabó Margit, Takács Lili, Töreky Mariska, Vécsey Ilonka, Vigyázó Mici.” (Veszprémi Hírlap. 1907. aug. 11. 32. sz.)

1908

„Anna-bál Balatonfüreden. Folyó évi augusztus 8-án, a balatonfüredi gyógyteremben gróf Batthyány Pál főispán védnöksége alatt fog az idei Annabál megtartatni.” (Veszprémi Független Hírlap. 1908. júl. 26. 30. sz.)

„A füredi Anna-bál augusztus 8-án, dacára a kellemetlen időjárásnak, kitűnően sikerült. Jelen voltak: gróf Batthyány József és neje, Natti Józsefné és leánya, özv. Weingruber Nándorné és leánya, báró Splényi Ödön és neje Blaha Lujza, Szalai Gézáné, Hennel Margit, Galamb Istvánné és leánya, Baur Rózsika, Juraszek Jánosné, özv. Gaál Lajosné és leánya, Kelemen Samuné és leánya, Bernmüller Alajosné és leánya, Molnár Miklósné, Gálócsy Árpádné és leánya, Nagy Erzsike, Csikvándy Ernőné, Wellner Gyuláné, Urhegyi Alajosné, Szabó Margit, Mesterházy Jenő és neje, Tarányi Ferencné, Bezerédj Lászlóné, Kenessey Pongrácné, dr. Izsó Vik-

torné, Kenessey Pepike és Emmus, Rubinek Gyuláné, Lithvay Rózsika, dr. Hassenstab Schiffner Rudolf és neje, Schimmerlik Mórné, Szücs Dezsőné és leánya, Blaha Sándorné, Lenk Ödönné és leánya, Ábrányi Kornél és neje, Zemanek Károlyné és két leánya. – Főrendező volt Bubits Tivadar Zalavármegye I. aljegyzője és Moys B. István, a fürdőintézet felügyelője. A vendégeket Ling Valérián fürdőigazgató fogadta és üdvözölte. Negyven pár táncolta a négyest és reggeli 7 óráig ropták a csárdást.” (Veszprémi Hírlap. 1908. aug. 15. 33. sz.)

„Füreden is víg az élet, bár az idei szezon rendkívül nehezen indult meg. Pedig Füred az arisztokrácia nyaralóhelye és nagy nevezetessége mellett minden tekintetben elsőrangú szórakozóhely. Idei Anna-bálja nagy érdeklődés mellett folyt le.” (Balatonvidék. 1908. aug. 16. 21. sz. 2. p.)

1909

„Zalavármegye, valamint a fürdőigazgatóság, Balatonfüred-fürdő gyógytermében 1909. augusztus hó 7-én ménetujvári gróf Batthyány Pál, cs. és kir. kamarás, Zalavármegye főispánjának védnöksége alatt Anna-bált rendez. Kezdeté este fél 10 órakor. Belépődíj: személyjegy 4 kor., páholyjegy 20 kor. Jegyek válthatók az igazgatósági irodában és este a pénztárnál.” (Veszprémi Hírlap. 1909. júl. 25. 30. sz.)

„A letűnt évtizedek országra szóló Anna-báljai mintájára zajlott le az ezidei Anna-bál a balatonfüredi gyógyház óriási fehér termében. Fesztelen vigság, édeni báj és magyaros tánckedv jellemezték s tették méltóvá nagyevű elődeihez. A jelenvoltak névsorát alább közöljük s mivel nem akarunk banális ismétlésekbe bocsátkozni, még csak a jeles rendezők agilis, szakavatott és tapintatos működését kívánjuk megdicsérni, felhívván ezzel kapcsolatban a körülményt, hogy a Balatonvidéknek új vasutja halom számra szállította a szívesen látott táncosokat. A szép mulatságon, amelyet mindvégig a jókedv jellemezett, a négyeseket 50 pár táncolta. Je-

len voltak: Abaffy Ödönné, Antos Ilona, Gróf Batthyány Józsefné nevelt leányával, Belházy Sándorné, Bezerédy Sándorné Sári és Mariska leányával, Braun Fülöpné, Corsan-Avendano Gáborné, Dieczenthy Dezsőné, Ernuszt Józsefné Mariska leányával, dr. lovag Fuchs Károlyné, Gadó Lajosné, Geiszler Arthurné Margit leányával, Gyapay Nándorné Bözsike leányával, Horváth Károlyné, Horváth Mihályné, dr. Hintz Györgyné, Kaszás Kálmánné Klarissa és Margit leányával, Kubek Elek-né, Langer Istvánné, Magyar Jolánka, özv. Natti Józsefné Klotild leányával, dr. Papolczy Gyuláné, özv. Paál Dénesné, Ragyóczy Péterné, Rippl Vencelné Emma leányával, Schóber Annuska, özv. Somogyi Zsigmondné Angyalka leányával, Schándl Gézáné, Schneller Alajosné Ilona leányával, Szávoszt Ilona, Szabó Józsefné Margit leányával, Szentkirályi Istvánné, Szücs Dezsőné Paula leányával, Szücs Istvánné Mariska leányával, Takács Jenőné Lili leányával, Ujhelyi Sándorné, dr. Vadnay Béláné.”

(Veszprémi Hírlap. 1908. aug. 15. 33. sz.).

A gyógyterem 1909-ben

1910

„Zalavármegye kedves balatoni fürdőjén, Balatonfüreden tartózkodó fiatalság az idei Anna-bált f. évi aug. 6-án rendezti, mely igen fényesnek ígérkezik.” (Veszprémi Hirlap. 1910. júl. 24. 30. sz.)

1913

„Valamikor országszerte híresek voltak a füredi Anna-bálok. A négyesfogatok ilyenkor egymásután érkeztek néha messzi vidékről, nem egyszer az Alföldről is. Füred elmúlt híres napjai voltak ezek, de remélhetőleg, ha megváltozott formában is, még jelentősebb napok következnek. Balatonfüred új csillogzat felé tekint. Most emberbaráti célra nagy ünnepélyt tervez a fürdőigazgatóság, amikor a következő meghívót kiadja: „Meghívó. A balatonfüredi fürdőigazgatóság f. hó 29-én, kedden este félkilenc órakor a Huray emlékszobor javára táncsal egybekötött Anna-napi estélyt rendez a gyógyteremben. Helyárak: ülőhely 2 korona, állóhely a kisteremben 1 korona. Jegyek előre válthatók a felső sétányon a zenepavillonban és az esti pénztárnál. Műsor az esti pénztárnál kapható 20 fillérért. Tekintettel a táncra és az éjjeli vonatok indulására a hangverseny pontosan félkilenc órakor kezdődik. Felülfizetések a kegyeletes célra köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak....” (Magyar Tenger. 1913. júl. 24. 7. sz.)

„Az Anna-napi estély, mint egyébként előrelátható is volt, fényesen sikerült. Nemcsak a fürdőtelep és vidéke, hanem a szomszédos fürdőtelepek uri közönségéből is tömegesen jöttek, hogy meghallgassák a műsoron lévő érdekes darabokat és résztvegyenek az azt követő kitűnő táncmulatságban. [...] Az estély tiszta jövedelme az érdekes néhai főorvos, Huray István szobor³⁰ alapját fogja gyarapítani.” (Magyar Tenger. 1913. aug. 2. 9. sz.)

„Az Anna-napi estélyen a következők voltak szívesek felülfizetésükkel a Huray szoboralaphoz járulni: Huray Anna, özv. báró Splényi Ödönné Blaha Lujza, dr. Pető János, Cselke Béla 10-10 kor., gróf Török Józsefné, báró Dániel Ernő, báró Kétly Károly 6-6 kor, dr. Kohl Medárd, Ling Valerián, Hevesi Bernát 5-5 kor....”

(Magyar Tenger. 1913. aug. 6. 10. sz.)

A füredi park részlete, az Anna-bálra hívó táblával (1905)

(A képeslap a Városi Helytörténeti Gyűjtemény tulajdona)

EMLÉKEZÉSEK EGYKORI ANNA-BÁLOKRA

F. K.: BIZAY — AZ ANNA-BÁLON.

„A reggeli virradat már künn találta azt a sor apró lobogót, melyet a balaton-füredi nagyvendéglő emeleti ablakaira „Anna”-napján ki szoktak tűzni.

Anna napja a híres bálokról és azért is nevezetes, mert a fürdőszaiszon közepére esvén együtt találja az egész fürdőközönséget, – s mintegy ünnepest képezi az évad fordulójának. Sok kedves emlék fűződik a füredi Anna-bálokhoz. Majdnem mind-egyiknek megvan a maga regénye, a maga szenzációja, s nem ritkán örök frigyre vezeti azokat, kik ott megismerkedve, az andalító keringők és gyűjtő csárdások alatt szerelemre lobbantak egymás iránt. Hol ifju szivek találkoznak, ott lehet Amor is, – az a pajkos kis vadász édesen sebző nyilaival...

Az 18** iki balatonfüredi Anna-bál igen fényesenek ígérkezett. Füred szállói és lakóházai mind telve voltak előkelő közönséggel és a déli és esti hajón is igen sokan érkeztek, hogy a szép nyári éjjel ama Terpszichorének áldozzanak.

Anna napján rendszeresen megváltozik a különben csendes fürdőhely külső képe. Bizonyos lázas türelmetlenség, a várakozás izgató hatása tartja megszállva a női közönséget, és még azok is, kik nem vesznek részt a bálon, szembetűnő érdeklődéssel néznek annak elébe. De mi tagadás – a férfiak, – vagy helyesebben mondva a jóhiszemű táncosok sorában is izgatott a hangulat. A nagyvendéglő előtti kávéház nyitott szaletlijében volt az akkor rendezőség főhadiszállása. Egész délután szólt a zene, vidám jó kedvben úszott az egész közönség, mit még jobban fokoztak Bizay, a nemzet bárója, sikerült mókái. A pincér gyerekek versenyfuttatása, a saját malaczbandájának³¹ tótágasban való hegedültetése és számtalan más kacagató tréfája sok derültséget szerzett a füredi közönségnek. Az ő méltóságteljes nyugodtságával és ellentmondást nem ismerő módjával Bizay még azoknak is tudott imponálni, kik közelebbről ismerték és tudták, – hogy egyetlen egy szavát vagy cselekedetét sem lehet komolyan venni.

Minél több volt a vendég Füreden, annál vígabb volt a nemzet bárója, s képzeltető, hogy az „Anna bál” napján csak úgy sziporkázott a jókedvtől, – s folytonos derűtségben tartotta a körülötte forgoló-dó fiatalságot.

Mikor javában folyt a mulatság, egyszerre csak ott termett Bizay előtt Náni, Füred leghosszabb gyümölcsös kofája, telt kosár gyönyörű fügét kínálva a bárónak. Bizay kivette a legszebbet, megette s a többi szétosztotta a cigányok között. Náni néni csak nézett és hüledezett, mert jól tudta, hogy szép fügéiért egy krajczárt sem fog látni. Bizay pedig ezalatt szerelmes pillantásokat vetett a kofára és intve a cigánynak, tánczra perdiült és tánczközben hivogatta, csalogatta magához – Nánit. Rövid habozás után Náni ráállt a tréfára és úgy járta a csárdást a nemzet bárójával, hogy a közönség ujjongott, tombolt, tapsolt és megujrta a tánczot. A déczeg pár (Náni is takaros menyecske volt) mégegyszer tánczolt s aztán Bizay karonfogta párját és egy ezüst tálczával kezében tányérozott a füge árára. Mindenki adott többet, kevesebbet, – csak Z. báró nem akart dobni egy fillért sem. Bizay nógatta, kérte, fenyegette, de a fiatal báró hajthatatlan maradt – ő bizony nem ád ezért a komédiáért egy krajczárt sem. Bizay restelte a dolgot, hosszú fürkésző tekintetet vetett a báróra és átadva a gyűjtött pénzt Náninak, – szótlamul távozott.

A meleg nyári délutánra kellemes hűvös est következett. A nagyvendéglő virágdíszítésű táncztermébe mind sűrűbben érkeztek a bali vendégek és csakhamar megkezdődött a fényes bál. Mindenki ott volt, csak Bizay nem, és akik ismerték a nemzet báróját, joggal sejtették, hogy ez alatt valami lap-pang. Éppen a második négyeshez sorakoztak a párok, mikor feltárult a bálterem ajtaja és megjelent benne Bizay egy elegáns, sűrű fátyolos hölgygel a karján. Nem sokan vették észre jöttüket, – de azoknak, akik látták, feltűnhetett, hogy számos gavallér sietett az elkésett vendégek elébe, és a hódolatteljes üdvözlésből ítélve, a fátyolos hölgynek az úri társasághoz kellett tartoznia. A kíváncsiság Z. bárót is oda vonzotta a csoporthoz, és alig pillantotta meg Bizay a kalandvágyról ismert ifjú Z. bárót, rögtön hozzáfordult, mondván: „Te, szerencsés kópé te, a grófné csak azért jött, hogy a második négyest veled tánczolja. Z. báró örömtől sugárzó arczzal nyújtotta karját a grófnőnek, mire Bizay és a többi úr visszavonult.

Alig haladt Z. báró egy pár lépést előre, hogy a colone-ban elhelyezkedjenek, – óriási meglepetéssel vette észre, hogy a hölgy, kit karján vezetett, Náni, a gyümölcsös kofa volt. Így bosszulta meg magát Z. bárón Bizay.”

(Balaton-Füred. 1902. augusztus 6. 6. sz. 1-3. p.)

WENNINGER MÁTYÁS: BALATONFÜREDI ANNA-BÁLOK.

„A balatonfüredi Anna-bálok igen régi keletűek, amelyekhez valóságos regények fűződnek, különösen a régibb időkből. Számatalan házasságnak voltak ezek kiinduló pontjai. Sokan lehetnek, akik itt léptek rá boldogságuk ösvényére, akik tehát mindig örömmel gondolnak vissza az Anna-bálra, de bizonyára lehetnek olyanok is, akiknek boldogtalansága innen ered, mert hát nem minden házaseslet tanója a boldogságnak.

Az Anna-bált a nyolcvanas évek egyikében³² hatan rendeztük, és pedig Fenyvessy Ferenc és Vadnay Andor akkori országgyűlési képviselők, Kovács Rezső fürdőbiztos-szolgabíró, Huray Ferenc honvédhadnagy, dr. Sziklay János és én. Meghívókat nem bocsájtottunk ki, hanem a vidéki közönséget a lapok útján, a helybelieket személyesen hívtuk meg. Beosztottuk magunknak a vendégeket és hármával végeztük a meghívásokat. Hogy ez nem ment egészen simán, az természetes, mert ahol szép lány, vagy szép asszony volt, oda mind-egyik szeretett volna elmenni, míg az öregekhez

egyikünk sem kívánt menni. No de segítettünk a bajon és a sorshuzásunkra bíztuk az égészet.

Vadnay felírta az összes meghívandókat egy lapra, összesámlálta és ugyanannyi cédulát írt, amelyeket összehengergetve és két egyenlő részre osztva két kalapban helyezett el és felszólította Fenyvessyt, mint közöttünk a legidősebbet, hogy a két kalap közül válasszon, ami meg is történt. Most elővesz Vadnay a listát és a Fenyvessy által felolvasott neveket azon aláhuzza. Megdöbbenéssel vet-tük észre, hogy egyetlenegy lányos vagy szépasszonyos család sem jutott nekünk. Sehogy sem tudunk belenyugodni a sors eme botrányos igazságtalanságába. Gyanus volt előttünk ez az egész eljárás. Annál is inkább, mert Vadnay azt jegyezte meg, hogy most már nem kell a másik kalap tartalmát feljegyezni, hanem egyszerűen a listán alá nem huzottakat ők fogják meghívni. Akaratlanul is felbontottunk néhány papírtekercset a másik kalapból és megbotránkozással tapasztaltuk, hogy abban is ugyanazon nevek voltak, mint a mienkben, kipat-

tant tehát a turpisság, hogy bármelyik kalapot választottuk volna, mindenképpen az öregek jutottak volna nekünk, mert a kiválogatott családoknál egyáltalán nem volt cédula a kalapokból.

Ezek után törvényt ültünk és a rajtavesztett ellenfél megadással tűrte a kimondott ítéletet, hogy most már ők tartoznak meghívni azokat, akiket nekünk szántak, mi pedig meghívjuk a kiválasztottakat. Minden titokban nem maradhatott a fürdőközség előtt, amiért sokat kellett hallgatnunk. Mindenütt azt kérdezték, hogy a kalapban volt-e az ő nevük, persze mi mindenütt protestáltunk.

Jókai Móric azt mondta, ha a kalapba is került a nevem, azért is táncolni fogok az Annabálban, hogy bebizonyítsam, hogy öreg ember nem vén ember. Csemegi Károly valóságos belső titkos tanácsos, nyugalmazott kuriai tanácselnök sajnálatát fejezte ki, hogy a büntető kódexet³³ nagyobb körültekintéssel nem szerkesztette meg, mert büntető cselekménynek kellett volna minősítenie, ha az öregséget nyilvánvalóan megvetik. Egy pártában felejtett előrehaladott korú urhölgy annyira a lelkére vette az esetet, dacára annak, hogy husz év óta kereste már Balatonfüreden élete párját, be

sem várta az Anna-bált, örökre eltávozott a vidékről, holott, ha el nem megy, biztosan feltalálta volna ezen alkalommal, mert egy agglegény azon erős szándékkal jött erre a bálra, hogy ha török, ha szakad, de jegygyűrű nélkül nem távozik el innen. Mert hát kérem a dolog úgy áll, hogy akinek az égen párt szántak, az itt, vagy legalább is valamelyik Balaton parti fürdőhelyen minden bizonnyal meg fogja azt találni.

Élő példa erre az, hogy közülünk csupán Fenyvessy nem talált párjára, de ennek az oka abban rejlik, hogy viszonylag fiatal korban halt meg, ha még csak pár évig is él, úgy el nem kerülheti sorsát s mint veszprémmegyei főispán okvetlenül találkozott volna a Balaton partján azzal, akivel talán még mai is boldogan élhetne. Mi öten mind itt ismerkedtünk meg feleségeinkkel. Ebből az az üdösséges tanulság, hogy aki a páros életre vágyakozik, az menjen el Balatonfüredre vagy bármelyik Balaton parti fürdőhelyre nyaralni, mert ha valahol, itt megtalálja életpárját. Ez nem reklám, hanem valóság.”

(Balatonfüredi Hírlap. 1912. augusztus 18. 18. sz. 5. p.)

Jegyzetek:

- 1 A mai Anna Grand Hotel helyén álló, akkor még egyemeletes épület
- 2 *cotillon*: füzértánc, francia társastánc
- 3 *czepperl*: keringő
- 4 *okarté*, helyesen ekarté: kétszemélyes francia kártyajáték
- 5 *aréna*: Az 1861 nyarán megnyílt nyári színház, a színpad a Kiserdőben
- 6 *Écsy László* (1807-1895) 1835-1889-ig volt a fürdőigazgató
- 7 Az Arács faluban álló egykori Széchényi kastély akkor szállás- és szórakozóhely volt. Ma a Kertészeti Szakközépiskola épülete (Hősök tere 1.)
- 8 *Bizay Mihály* (1791-1884), „a nemzet bárója” fél évszázadon át minden nyarat Füreden töltötte, a fürdő eleven reklámjaként közönséget szervezett a színházba, tréfákkal szórakoztatta a vendégeket.
- 9 *tafota alma*: selyem alma, pozsonyi alma
- 10 kb. 14 dkg
- 11 A verset Pap Gábor (1827-1895), egykor arácsi lelkész, a későbbi ref. püspök írta, a sorok kezdőbetűi összeolvasva: Az Annavigalmi hölgykoszorú éljen
- 12 *desporált* = desperált: kétségbeesett, elkeseredett, reményvesztett
- 13 *colonne*: oszlop
- 14 *requisitio* = rekvizíció: követelés
- 15 *occupál*: okkupál = birtokba vesz
- 16 *tarlatán*: könnyű és áttetsző pamutszövet, báli ruhát és ruhadísz varrtak belőle
- 17 *par hasard*: véletlenül
- 18 *Soldosné asszony*: Blaha Lujza ekkor Soldos Sándor földbirtokos felesége
- 19 *quadrille*: francia négyes
- 20 *ignorált*: semmibe vett
- 21 *société*: társaság
- 22 *Terpsichoré!* Terpszikhoré: a tánc istennője
- 23 *Döry villa*: ma Astoria Hotel Étterem (Jókai u. 28.)
- 24 Ettől kezdve a bálakat nem a Grand Hotelben, hanem a gyógyteremben, a mai helyszínen rendezték. Emeletes magasságú nagyterméből 1913-ban alakították ki a földszinti éttermet és az emeleti nagytermet.
- 25 *iblan*: a jód akkori neve
- 26 *ternó*: hármas találat a lottón
- 27 *fulárd/foulard*: vékony, lágy selyemanyag
- 28 Az egykori Nagyvendéglőt, ahol a bálakat tartották 1889-től Grand Hotelnek nevezték
- 29 *Csányi-szobor*: Csányi László 1849-ben kivégzett politikai szobrára már 1904-től gyűjtöttek, csak 1931-ben állították fel
- 30 *Huray István* (1828-1911) 1876-1910 között Füred fürdőfőorvosa volt. Szobra nem készült el.
- 31 *malaczbanda*: gyermek cigányzenészek
- 32 Valószínűleg 1886-ban
- 33 Csemegi Károly jogász, aki több nyarat is töltött Füreden, egyes források szerint itt készítette el a Csemegi-kódexnek is nevezett Büntető törvénykönyvet.

